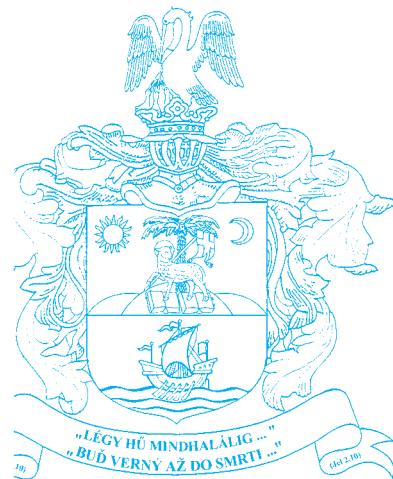

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXI. évfolyam

10. szám

Komárom, 2010. október

Ára 35 cent

A REFORMÁCIÓ ÜNNEPÉRE

Október 31.

Mi Isten vándorló népe vagyunk. Hajdan az Úr a választott népet a pusztában tűz- és füstoszloppal vezette. Nekünk van-e valamilyen irányító, tájékoztató eszközünk?

Aválaszért vissza kell forgatnunk közel fél évezreddel az idő kerekét. A helyes útkeresés kezdetének történelmi dátuma: 1517. október 31. A reformációt ünnepeljük ezen a történelmi évfordulón; a reformációt, amely a hitújítás soha meg nem szűnő folyamata. (Természetesen e napon tisztelgünk az előreformátorok munkássága és vértanúsága előtt is.)

„*Utas vagyok e világban*” – szoktuk énekelni (409. dicséret). Ahhoz, hogy az utunk ne céltalan bolyongás legyen, útikalauzra, útikönyvre van szükségünk. Elmondhatjuk, hogy a reformáció vívmánya az életutunk könyvének megtalálása, leporolása és rendeltetésszerű használatbavétele. A reformációnak köszönhetjük, hogy nemzeti nyelven olvashatjuk mindennapi lelki táplálékunkat, a Bibliát.

Emlékezünk a vívódó Ágostonrendi szerzetesre, Luther Mártonra – kezében a könyvek könyvével, szívében annak mennyei sugaraival, és a hozzá mindenben méltó, a Szentírást önfeláldozó buzgalommal kutató helvéciai kortársára, a tudós Kálvin Jánosra, aki a szívét égő áldozatul ajánlotta fel mennyei Urának! Jussanak eszünkbe velük kapcsolatosan is a názáreti Jézus szavai: „*Boldogok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot: mert ők megelégtetnek*” (Mt 5,6).

1517. október 31-én valami új született: a protestantizmus. A protestáns nem csak tiltakozik. Ez a szó azt is jelenti, hogy hitvalló. A protestantizmus az Isten bűnbocsátó kegyelmének egyedül Istennel való keresése és megtalálása. Rámutatás továbbá az egyház hibáira, különösen a Krisztustól való eltávolodására. Vérrel, tüsszel, börtönnel, gályarabsággal igyekeztek a protestantizmust elfojtani, de a reformáció eszméje elfoglalta Istentől kijelölt helyét, és végzi küldetését immár közel ötszáz éve.

Mi, reformált keresztyének az apostollal valljuk: „...*nincsen senkiben másban üdvösség: mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk*” (ApCsel 4,12). A reformátorok és hitvalló őseink emlékezete legyen áldott, mi pedig hűségesen ápoljuk szellemi örökségüket!

Radácsy Károly

(Ravasz László, 1935)

Luther Márton kiszögeli a wittenbergi vártemplom kapujára a tétéleit

Váci Mihály

KÉNYSZERŰ GŐG

*Annyit ütök, szúrják, verik,
– daccá, gőggé keményedik
a szív fölé, pajzsul, a hit;
– szelíd szolgálat volt pedig.*

*Szomorú dac, kényszerű gőg,
– élni, megállni adj erőt!
Biztass, hitess vagy áltass engem,
hogy jól csináltam, amit tettem.
Emeld fejem magasra itt
a kétségek hada felett,
vond fénybe vad csikorgó útjaim,
amelyeken vacogva elmegyek
félelmeim szikláik közt,
öklömben védve a szívem,
mikor a fényben feltűnő
partok felé a hidat keresem.*

*Konok, magasra emelt fejvel
csak lépked keményen az ember
tovább. – Te vagy kirántott kardja,
mellyel a győzelmet akarja.
A kétkedéssel, váddal sértett
férfinek adsz megtartó vértet,
hogy közönyben gázolva állig,
tisztá tűzben égjen halálig.*

*Ahogy a túlsó partra átkel
magasba tartott fegyverekkel
a katona, hogy víztől óvja
történeit: – itt átlábolva
sekélyes locsogások szennyén, –
úgy segíts magasba emelni
hitem, hogy ne mocskolja semmi.*

Az ÚR színe előtt

„Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk” (1Kor 15,19).

Kegyelmes Istenem, jó Atyám! Alázzattal borulok le előtted ezen a napon, amely emlékezetembe idézi az én felejthetetlen kedvesem közülünk való elköltözését. Vedd kedvesen hálaadásom és könyörgésem szavát. Ma, az ő hazatérésének évfordulóján elvonulnak lelki szemeim előtt azok a nehéz órák, amikor készülődött a nagy útra, amikor lelke útra kelt Tehozzád. Óh, hogy fáj a szívünk, amikor elveszítettük őt. Úgy éreztük, hogy össze kell roskadnunk a reánk szakadt fájdalom súlya alatt. De ma mégsem panasszal járulok eléd, Istenem. Hálás szívvel ismerem be, hogy Te akkor is jót tettél velünk. Kedvesünk megszabadult földi nyomorúságaitól, s minket sem próbáltál feljebb, mintsem elhordozhattuk. Tapasztaltuk, hogy ha megbeszél, meg is gyógyítasz, és nem hagyod el a benned bízókat. A szenvedésekkel magadhoz vonsz közelebb, és aki nálad keres vigasztalást, megtalálja azt.

Légy áldott, Atyám, hogy hozzám is lehajolt és engem is felemelt a Te végtelen szereteted. Légy áldott, hogy a reám bocsátott megpróbáltatások által megtanítottál felfelé, Tereád tekinteni, s megértetted velem azt, hogy itt csak zsellér és jövevény vagyok, nálad van az én maradandó városom. Légy áldott azért a vigasztaló reménységért, hogy az én Megváltóm kedvesemnek is, nekem is helyet készített Tenálad.

Kérek alázatos szívvel, Te vezess az én bujdosásom idején, hogy le ne térjek a keskeny útról, mely az életre visz. S ha majd szent akaratomból véget ér életem itt e földön, add, hogy előrement kedvesemmel együtt vég nélkül örvendzeshessünk Tenálad, a mi Urunk Jézusunk érdeméből. **Ámen. (Egy édeanya, a lányára emlékezve)**

vigyázz a cselekedeteidre – megszokások lesznek belőlük,

vigyázz a megszokásaidra – szenvedély lesz belőlük,

vigyázz a szenvedélyedre – rabsággá és végzeteddé válhat!

A harag és a szeretet nem ismernek határt. Válaszd a szeretetet, hogy szép és kedves életed legyen!

Ezért tart ott az emberiség, ahol most...

A szeretet, de a harag is határtalan

Míg egy férfi új autóját fényezte, a kisfia felvett egy követ és vonalakat karcolt az autó oldalára. Haragjában a férfi megfogta a gyermek kezét, és többször ráütött, nem ismerve fel, hogy a franciukulccsal üti. A kórházban a gyermek elveszítette az összes ujját a törés miatt. Amikor a gyermek – szemében fájó tekintettel – megkérdezte az apját, hogy mikor fognak visszanozni az ujjai, az apa felismerve tette súlyát, szólni sem tudott. Visszament az autójához, és többször belerúgott. Saját cselekedetétől fel-dúlva leült az autó elé, és a karcolásokat nézte. A gyermek azt írta: „SZERETLEK, A-PA!”

A tárgyak használatra vannak, az emberek szeretetre! A probléma a mai világban az, hogy az EMBEREK VAN-

NAK HASZNÁLVA ÉS A TÁRGYAK SZERETVE! Legyünk óvatosak, és tart-suk emlékezetünkben ezt a gondolatot!

A tárgyak azért vannak, hogy használjuk, az emberek pedig, hogy szeressük őket!

Légy ura érzelmeidnek:

Vigyázz a gondolataidra – szavak lesznek belőlük,

vigyázz a szavaidra – cselekedetek lesznek belőlük,

Augusztusban megkapta az állandó tartózkodási engedélyt Park Sung Kon, a Koreai Presbiteriánus Egyház misszionáriusa, aki hat éve van jelen egyházunkban. Tavaly a St. Louis-i Midwest University-n a szlovákiai missziói helyzetből doktorált, nyelvünket szépen elsajátította, életét hosszú távon közösségünkben képzeli el.

1966-ban Pohang városában született egy aktív keresztyén családban, tizenöt éves korában (Koreában 3–6 hónap az előkészület) konfirmált. Ugyanott járt gimnáziumba, majd angolt tanult egy főiskolán. Harminchónapnyi katonai szolgálata alatt amerikai katonák tolmácsaként tevékenykedett. Utána angoltanárként dolgozott, s közben erősen kereste a helyét. Gyakran kért tanácsot a lelkipásztortól, és elkezdett járni a reggel ötök kezdődő imaközösségbe. Egy évig járt oda, s közben megérezte: Isten hívja őt, bár nehézséget okozott neki feldolgozni, hogy bűnös létere lehet-e lelkipásztor.

A teológiát (négyévnvi baccalaureátusi és háromévnvi magiszteri tanulmányait) Szoulban végezte, majd két és fél évig az Ószövetséggel foglalkozott intenzíven, és segédlelkészként szolgált. 2001-ben gyülekezeti szolgálatba állt, majd hat hónap után nagy változás állt be az életében: Indonéziába került a családjával együtt, ahol 2003 végéig az ottani koreai gyülekezetben szolgált. 2004 augusztusától – mi-

NÁLUNK KÉPZELI EL AZ ÉLETÉT

Bemutatjuk Park Sung Kon dél-koreai misszionáriust

után egyházunk befogadta őt – Komáromban él családjával együtt (felesége a háztartást látja el, nagyobbik fia a Selye Gimnázium diákja, a kisebbik alapiskolás).

Elmondása szerint Korea korábban inkább Dél-Ázsiába küldött misszionáriusokat, mintegy húsz éve már Európába is, főleg Közép- és Kelet-Európába. A helybeli egyházakkal együttműködve szeretnék visszaadni a keresztyénségben megfáradt Európának a Koreának nyújtott korábbi segítséget. A nagyvilágban mintegy húszezer koreai protestáns misszionárius működik, a presbiteriánus egyház (hárommillió tagjával a legnagyobb ottani keresztyén felekezet) misszionáriusainak száma 1500 (nem csak lelkészek, hanem orvosok, tanárok is értendők alatta).

Park Sung Kon meglátása szerint az ébredés olyan lelki ajándék, amit tovább kell osztani: menni valahova, vinni külföldre; ezt teszik azok a koreai egyetemisták is, akik évről évre eljönnek térségünkbe. Két éve missziológiát tanít a Selye János Egyetemen (teológusoknak és katechétáknak

is), emellett ellát két kis koreai gyülekezetet: az egyik Érsekújvárott, a másik Pozsonyban működik (felesége a kántori szolgálatot végzi). Emellett bekapcsolódik a prágai Kelet-közép-európai Missziói Központ munkájába is, amely konferenciákat szervez és keresztyén irodalmat ad ki. Az utóbbi években több gyülekezetünkben is megfordult (Madaron, Komáromban, Ipolyságon, Kulcsodon, Felsőpatonyban, Körtvélyesen stb.), ahol ígét hirdetett, illetve előadást tartott küldő egyházaról és az ifjúsági misszióról.

Úgy véli, nagyon fontos az ifjúsági munka, hisz a fiatalok a kommunizmus után szinte egy más kultúrába születtek bele: lehet Nyugatra menni, tanulni, az interneten ismeretekhez jutni. Ezért egyházunkban az ifjúsági misszionárnak célnak kell lennie, s végzésében szakítani kell a hagyományos keretekkel. Otthoni tapasztalatai alapján nagyon fontosnak nevez a látogatást is: ha ott valaki hiányzik a gyülekezeti közösségből, a lelkipásztor keresi s tudakolja, mi a gond. Park Sung Kon az európai kultúrát egoista, individualista kultúrának látja, ahol furcsa lehet, ha keres és kérdez a lelkipásztor. De az elveszett báránnyt is meg kell keresni, mert Isten a szeretetközösségben van jelen...

A. Kis Béla

Egy mérföldköre emlékezve

„Megemlékezzél azért, hogyan vetted és hallottad; és tartsd meg, és térj meg” (Jel 3,3a)

Nagytekintélyű Zsinati Plénum! Keresztyén Testvéreink az Úr Jézus Krisztusban! A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház nevében nagy szeretettel szeretnénk köszönteni a négyszáz éves duisburgi zsinat alkalmából jubiláló zsinati közösséget. Istennek legyen hála, hogy mind ez idáig megtartott minket!

Egyházunk örömét fejezi ki, hogy a protestáns egyháztörténet eme jogi és erkölcsi alapértékeit megfogalmazó eseményről méltóan és nagybecsüléssel emlékezhetünk meg. 1610 szeptemberében Duisburgban nemcsak az észak-német reformátusok egyházrendező gyűlésére került sor, hanem az egész egyetemes reformátusság máig kiható szimbolikus főzsinata ült össze. El kell ismernünk e zsinat óriási jelentőségét: létjogosultságot kaptak a kálvini koncepciók, és a Szentírás egyenlőségszméje pedig jogilag is formát ölthetett. A zsinat-presbiteri rend, a hierarchia elvetése annak a bizonyossága, hogy egyházunk egy egyenrangú közösségként kívánja Isten előtt szolgálatát végezni. Ez évszázadokon keresztül megmaradásunknak Isten által adott felismerése volt, hogy az egyház helytállásának idején ne tarthassa magát sem különbnek, sem pedig alávalóbbnak a világnál.

Alapokat csak alulról tudunk vetni, építeni pedig csak felfelé tudunk, és a duisburgi főzsinat ezt az ősi, biblikus logikát nem hanyagolta el, sőt az egész egyházszervezet előterébe helyezte. Ha az egyháztörténeti kutatások tudományos álláspontjára akarunk helyezkedni, akkor ma már senki nem vonhatja kétségbe azt, hogy a református egyházalkotmány alapelveit a duisburgi főzsi-

nat határozatainak köszönhetjük. Ennek az egyházrendnek a pil-lérén áll – a Kárpát-medencei református egyházak körén belül – a mi egyházunk is. Alapokmányunk kimondja, hogy egyházunk a Szentírás alapján áll, és magát a zsinat-presbiteri elvek szerint kormányozza (Alkotmány, 2. §). Tudjuk, hogy az egyház sem élhetne, ha nincs rajta Isten áldása, de ugyanakkor hisszük azt is, hogy Isten – Lelke által – adott a kezünkbe olyan bölcsességet és értelmet, amivel a hívő lelkek által alkotott nagy egyetemes közösséget rendben és tisztességben vihetjük tovább országa felé. Az ilyen nagy átgondolásokhoz, Isten akaratának értelmezéséhez van szükség a reformációs megmozdulásokra és a duisburgi főzsinathoz hasonló mérföldkövekre is.

Isten a fentebb idézett Igében emlékezésre és a múlt hitben és az Istennek való engedelmisségben kivívott értékeinek megtartására szólít fel minket; csak így van gyökere az egyháznak, és csak így van kitaposott útja a hívők seregének. Isten legyen Pásztor a neki végzett szolgálatunknak!

Így most, ebben a történelmi jelentőségű pillanatban, az összetartozás és a reménység érzésének kötelékében üdvözljük a duisburgi zsinat négyszáz éves múltját, és hozományát a jövőnek is ajánljuk, nem tagadva szükségességét a maradandó értékekre szomjazó 21. századunkban sem!

Legyen hát Istené a dicsőség és hála az emberiség közt végzett gondviselő munkájáért! Ő mivelünk, és mi övele!

Testvéri köszöntéssel, Isten áldását kívánva:

Fekete Vince,
főgondnok

Fazekas László,
püspök

(A Rajnai Evangélikus Egyház 2010. szeptember 4-e és 5-e között megtartott jubileumi zsinati ülésére küldött köszöntés.)

Irodalomtörténészek szívesen eljátszadoznak a gondolattal, hogy vajon nevelt lánya volt-e Kazinczy Klára Pálóczi Horváth Ádámnak vagy sem. Történt ugyanis, hogy Pálóczi Horváth Ádám 1814-ben örökre fogadta őt.

Kazinczy Ferencnek a következőt írja: „Kazinczy Klári, akiről tudakozol, az én Leányom, ki Téged, szerfelett betsül 's a' mennyire imádás embert illehet, tsaknem bálványoz: ő lesz nekem tsekély szerzeményeimben egyik örökösöm, által írtam már ötet a Kazinczy János Famíliájából magaméba, Testamentumomban is. Kazinczy János nálamnál jóval idősebb (7 év); de még Deák koromi barátom, most' egyik Tractusomban u. n. a' Külső Somogyiban, egyébaránt a' Polgári felosztás szerént Tolna Vármegyében Magyar Székelyi (Nagyszékely) Prédikátor; szegény jövedelmű ember; kinek az én segítségemre magának is szüksége van.”

Ez az örökbefogadás még 1806-ban történt, viszont akkor már Kazinczy Klára huszonegy éves volt – tehát felnőtt ember. (Egyéb feltevésekre nem akarok kitérni a cikk terjedelme miatt, illetve nem szeretnék akaratlanul is ama „virgonc állat” szolgálatába állni.)

Pálóczi Horváth Ádámnak 1818-ban meghalt a második felesége (akitől már hosszú ideje különváltan élt), és az akkor már súlyosan beteg Pálóczi Horváth összeházasodott Kazinczy Klarával. Kazinczy Ferencnek vallotta ezt be elsőként, maga írja Széphalomra: „Kazinczy Kláriver 12-a Aug. akarok meg esküdni. Arra neki érdeme sok van: kedve pedig már házasságra nints, és én hozzám illő, hogy azokban, mellyekben őtet örökösömnek szántam, e tettemmel is bátorságossá tegyem.”

Ez a házasság alig másfél évig tartott, Pálóczi Horváth Ádám 1820. január 28-án meghalt. Idén tehát Pálóczi Horváth Ádám születésének 250., halálának pedig 190. évfordulója volt, így aktuális és méltó is, hogy Kazinczy Klárának *Férjem halálára* című versét közöljük:

Itt hol Flóra fél mulatni
Hol tsak fenyő van, 's moha,
Ember nyomot nem láthatni
Hol kikelet nints soha
(Kis Faludi Sándor)

Itt ülök én méjj gyászban merülve
Hervasztó bűm karjaira dülve,
Mégfosztva attól, kiértt éltem,
Kit Lelki kellemiért szerettem.

Csallóközi születésű a Göcseji Helikon tagja 225 éve született Kazinczy Klára, első költőnőink egyike (II.)

Nem a' vak szerelem hiú fénnye,
Nem Ámor; 's Kupidó leleménye,
Voltak ösztöni hiv szerelmeknek,
Óh nem nem ők tsak gyermek Istenek.

Óh melly kies vala nékem ez a hely,
Mig edgy valék, a' Nemes Lélekkel,
Im már most minden kiholttnak láttszik,
A' Zefir gyász fátyolommal jádzik.

Velem gyászol, még az Esztendő is,
Nem hoz vidulást a' jövendő is.
Söt Pándora rejtekébenn sintsen
Olly remény; – melly rám örömet hintsen.

Kazinczy Klára férje, az irodalom-szervezéssel is foglalkozó Pálóczi Horváth Ádám

A' Fatum tettét maga sokallya,
Ha kesergő panasziat hallya.
A' halál, is könnyeket hullata,
Midönn karjaimból kiragadta.

Sors keménységed mértt mutogatod,
Halandó szívemet, mértt fárasztod,
Ez tsapásod alatt úgy is kővé
Váltt, és tesz mindent vissza verővé.

Érzem ezzel Hogy En is tartozom,
Természet Urának így Adózom;
De szívemet meg vigasztalnia
Még most kevés a filozofia.

„Kazinczy Klára özvegye másfél évtizedét férje hagyatéka rendezésének szentelte, és ezt akár szimbólumértékűnek is találhatjuk: életének utolsó ismert adata az, hogy 1835. március 24-én átadta a

kétkötetnyi kéziratot Döbrentei Gábornak, s ezzel ajánlotta a munkákat: »a Mélt. Tek. Tudós Társaság vizsgálata alá, hogy őket az örök semmiségtől megmenteném»” – írja S. Sárdi Margit.

Végezetül illendő és szükséges, hogy szóljunk még röviden az apáról, Kazinczy Jánosról, ami egyúttal rávilágít arra a családi környezetre is, amelyben Klára nevelkedett.

Péterffy Ida irodalomtörténész érdeklődését Kazinczy János személye és életútja iránt könyveinek a Ráday Könyvtárban fennmaradt jegyzéke keltette fel: „Kazinczy János értékes könyvtárának jegyzéke rendkívüli műveltségről tanúskodik.” Az 1816-ban írt életrajzában erről önmaga így számol be: „Magyar, Deák és Német nyelveken beszél, Frantziából tud fordítani, a Görög és Zsidó Lexikonokat használja. [...] Ugyanakkor hányatott élete, egy nagy család eltartásának gondja nehezedett rá (összesen nyolc gyermeke született, akik közül az említett János és egy leánygyermek korán meghalt.) Sokoldalú nyelvismere arra készítette, hogy magyarra fordított könyvekkel mozdítsa elő a hazai közművelődést. 482 kötetes gyűjteménye egy teológiai főiskola professzorához lett volna illő, nem pedig egy faluról falura vándorló prédikátorhoz.”

És érdekességképpen megjegyezzük, hogy bizonyos irodalomtörténeti vonatkozása lehet a másik Gelléren született lány, Kazinczy Katalin életének is, aki 1808. augusztus 30-án Nagyberényben (Kazinczy János akkori szolgálati helyén) férjhez ment a huszonnyolc esztendő M. Kármán György losonci lakoshoz. A lány további sorsáról viszont csak annyit tudunk, amit apja az 1816-ban írt életrajzában ír: „Catharina szerencsétlen özvegy”. Kármán György minden bizonnyal az író Kármán József valamilyen szintű rokona. (Talán egy losonci helytörténész reagál e sorokra, és akkor többet is megtudhatunk.)

Egyúttal minden lelkész kollégát buzdítok arra, hogy olvassák a régi anyakönyveket, mert érdemes: érdekes személyiségek adataira bukkanhatunk bennük. Az érdeklődő olvasóknak pedig szívesen beszámolok majd arról is, hogy van-e rokonkapcsolat a 18. században a Csallóközben szolgált prédikátor, Csokonai Ferenc és a költő Csokonai Vitéz Mihály között.

Tóth Mihály

A magyar református istentisztelet megújulásának teológiai alapelvei alcímet viseli az a kis füzet, melyet a Generális Konvent Liturgiai Bizottsága bocsátott útjára.

A bizottság, melynek elnöke **Fekete Károly** debreceni teológiai professzor, egyházunkat pedig **Görözdí Zsolt** dunaszerdahelyi lelkipásztor képviseli benne, közös gondolkodásra próbálja hívni mindazokat a református egyháztagokat, akiknek szívében a kegyességünk központi elemét jelentő istentisztelet. A kiadvány azzal a szándékkal íródott, hogy újuljon meg a református istentisztelet, így a szerzők legelsősre a vasárnapira összpontosították a figyelmüket.

Az alapelvek tisztázása során nyilvánvaló, hogy az istentiszteletre mint megújulásunk forrására tekintenek a bizottság tagjai. Emellett meghatározzák az istentiszteletet mint legfontosabb kultuszi cselekményt, megadják általános jellemzőit és két központját (igehirdetés és sákramentum), foglalkoznak a gyülekezeti közösség szerepével, az istentisztelet egyéb önálló elemeivel (Szentírás, bűnvalás és feloldozás, hitvallás, gyülekezeti imádság, éneklés stb.), kitérnek

Reformátusok a kegyelem trónusánál

az adakozásra és a hirdetésekre is, vizsgálják az istentisztelet helyét, akár csak a liturgia és az énekeskönyv kapcsolatát.

A kitűzött feladat mibenlétét így rögzíti az elnök: „Új istentiszteleti rendtartást alkotni az összes egyház-

turgiai példatár közreadása, amely figyelembe veszi a jelenleg érvényben és használatban lévő istentiszteleti rendtartásokat, a református hagyományokat, a közelmúlt teológiai felismeréseit és a protestáns testvér-egyházak gyakorlatát.”

A készülő liturgiai példatárban imádsággyűjtemény is helyet kap. A bizottság kéri a Magyar Református Egyház részegyházainak lelkipásztorait, hogy küldjenek be gyülekezeti bűnvalló, igehirdetés előtti, hitvallási tematikus, alkalmi, adományokért hálát adó imákat, valamint Apostoli hitvallás-parafrazisokat és Miatyánk-parafrazisokat. Beküldési határidő: **2010. december 15.** Cím: **DRHE Liturgiai Kutatóintézet, 4044 Debrecen, Kálvin tér 16., e-mail: feketek@drhe.drk.hu**

Ugyanerre a címre, ugyanezen időpontig várnak bárminemű észrevételt, visszajelzést; a szempontok megkönnyítésére pár kérdést is tartalmaz a füzet.

A. Kis Béla

(Kálvin Kiadó, Budapest 2010)

test számára most még korai lenne, és az mindenképpen egy hosszabb távú folyamat eredménye lehet. Ami célszerűnek látszik, az egy olyan li-

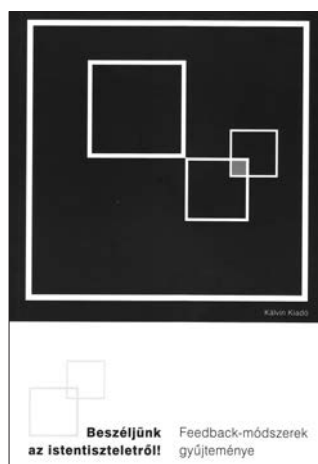
Beszéljünk az istentiszteletről!

Remélem, sok lelkipásztornak megfordul a fejében, hogy jó lenne megtudni, miként értékeli, hogyan hallgatják hétről hétre az igehirdetéseket a gyülekezeti tagok.

Az igényes és munkáját mind jobban művelni akaró lelkipásztornak él az effajta kíváncsiság. Igény a visszajelzésre, aminek nyomán és hatására a szolgálatot egyre jobban tudja végezni azok közt, akiknek az üzenetet mondja. Nem lehet ugyanis mellékes, hogy a célközönség (a gyülekezet) hogyan reagál a nekik szánt szavakra. Istent szolgálni alázattal: ebbe a fogalomba az is beletartozik, hogy a véleményeket veszi, fogadja és hasznosítja a lelkész.

Egy németországi egyházi munkacsoport hároméves kutatási eredményei olvashatóak az ajánlott könyvben azzal kapcsolatban, hogy miként juthat visszajelzéshez az igehirdető. A visszacsatolási (feedback) módszerek gyűjteményének az a célja, hogy „*segítsen összegyűjteni a reakciókat, amelyek nem csupán tetszést vagy nemtetszést fejeznek ki, hanem alkalmat adnak az istentiszteletről való beszélgetésre.*”

Bizonyos fokú bátorság is szükségeltetik mindehhez (mindkét fél részéről), de ha Isten szolgálatát szív szerint komolyan

veszi valaki, akkor egyrészt az ügy érdekében vállalt egészséges kíváncsisággal, másrészt a jobbítás tiszta szándékával meg kell tennie a szükséges lépést. Ebben segít ez a könyv.

–kdI–

(Kálvin Kiadó, Budapest 2010)

Feladvány

Mit jelent a liturgia szó?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **november 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolny Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A július-augusztusi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a trianoni békediktátumot 1920. június 4-én írták alá.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a szerkesztőség jóvoltából – könyvjutalomban: **Béres Viktor** (Kassa), **Dencső Béla** (Vágfarkasd) és **Szanyi Szilvia** (Rozsnyó). Mindhárman egy Károli-fordítású Bibliát kapnak ajándékba.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

László Dezső lelkipásztor az *Ige – hit – egyház* című könyvében, ami Kolozsvárott jelent meg 1943-ban, a reformációt elindító hőseink közös vonásairól ír. **Tanulmányozása a ma élő, hitéletünk reformációjára vágyakozó nemzedék számára is tanulságos és hasznos lehet. Vizsgáljuk meg közös vonásaikat!**

A reformáció emberei *ugyanazt az arcot hordozták*, mert egyéniségüket meghatározta Isten hatalmának feltétlen engedelmes elfogadása és Isten végtelen kegyelmének személyes megtapasztalása. Számukra Isten nem elvont fogalmat jelentett, hanem élő személyt. Nem kötötte őket a világ, de kötötte Isten akarata. Ez az Istentől nyert szabadság és Isten ügyének feltétlen szolgálata tette azonosakká azokat, akik a reformációban éltek. Milyen azonosságokat találunk náluk?

Mindenekelőtt a rettenthetetlen bátorságot, a meg nem alkuvást, a hatalmas munkabírást, a lelkiismeretességet és hatását az egyházra. Vegyük sorra tulajdonságaikat!

Luther, Kálvin és Knox János *rettenthetetlen bátorságát* ismerjük (Luther szembeszállt az akkori két legnagyobb hatalommal, Kálvin a genfi „csöcselékkel”, Knox nyilvánosan feddi meg a gyülekezetben az uralkodót).

Meg nem alkuvásukra jellemző, hogy naponta a halál révén állottak, többek vértanúhalált is haltak, de vallották, hogy csak a testet ölhetik meg, de a lelket nem (Zwingli). Jó tudni, hogy minden történelmi mozgalomnak voltak árulói, de a reformációnak nem!

Megcsodálhatjuk *hatalmas munkabírásukat*. Luther és Kálvin irodalmi hagyatéka világirodalmi viszonylatban is igen előkelő helyet foglal el. Nagyon elfoglalt nagyvárosi lelkipásztorok, teológiai tanárok voltak, de házuk minden jövevény előtt nyitva állt: százak fordultak hozzájuk tanácsért. Levelezésük ellátása órákat vett igénybe mindennap. Testi gyengeség sem lehetett akadály a munkájuk elvégzésének. (Kálvin magas lázzal írta az *Institutio* utolsó kiadását – sietnie kellett, hogy befejezze a nagy művet.)

Mi volt ennek az óriási munkabírásnak a *soha meg nem álló motorja*? Úgy látták, hogy mindaz, amit végeznek, csak parányi hála azért a nagy jótéteményért, amelyet Isten kegyelmében találtak meg. Megtapsztalták a legnagyobb emberi örömet, hogy mit jelent Isten gyermekének lenni. Ezt az örömet boldogan mondták másoknak is, és sokakat hívtak ennek a boldog hitnek a megtapasztalására. Életük onnan

HATÁSUK MEGLÁTSZOTT AZ EGYHÁZON Mit tanulhatunk ma a reformáció hőseitől?

felülről táplálkozott, és onnan kaptak végtelen sok erőt.

A világ *leglelkiismeretesebb* emberei voltak. Volt idejük mások apró-cseprő ügyeivel foglalkozni (pl. Bethlen Gábor a külföldre ment diákoknak ír levelet, a szegény eklézsiák gondját-baját orvosolja). Ezek az emberek mindig mindenkinek a szolgálatára álltak.

Milyen hatással voltak környezetükre? A környezet vagy nagyon szerette, vagy nagyon gyűlölte őket. A rájuk bízott Ige végezte ezt a kétfelé osztást, a bennük munkáló Isten osztotta általuk kétfelé azokat, akikkel találkoztak. A közösségük világos bizonyágtétel volt amellest, hogy az emberi közösségek ható ereje nem a tagok számától, hanem a tagok közös meggyőződésének erejétől függ.

Kálvin, Luther és Béza

Hatásuk mindenekelőtt az egyházon látszott meg. Vallásosságukat nem e világtól való elzárkózás, hanem e világ minden irányú határozott megváltoztatása jellemezte. Ez világtörténelmet alakító hatalmat jelentett. Egyszerű lelkipásztorok, teológiai tanárok, városi polgárok között indult meg az a világtörténelmi mozgalom, amely merőben újra formálta Európa és Amerika képét. Tagjai a személyes élő Isten félelmében, a neki foglyul esett lelkiismeretük hatása alatt szolgáltak.

Az eddig elmondottak a múltra vonatkoztak, de személyes összehasonlításra kell serkenteniük. Nézzünk szembe azzal a tükörrel, amelyet az elmondottak állítanak eléünk! Látjuk-e a különbözőséget azokkal szemben, akiket a reformáció állít mielőnk? Mi csakis akkor lehetünk a reformáció örökösei, méltó gyermekei, ha kezdő harcosainak vonásai felragyognak rajtunk is. Ezt egyedül csak az Isten tudja rajtunk kirajzolni, Igéje és Szentlelke által. Őszintén meg kell vizsgálnunk – mégpedig egyénenként –, hogy nem vagyunk-e deformált örökösei a reformációnak.

Valószínű, hogy közülünk senki sem lesz olyan nagy jelentőségű, mint Luther vagy Kálvin, Orániai Vilmos vagy Bethlen

Gábor, még akkorák sem leszünk, mint Méliusz Juhász Péter vagy Szegedi Kis István. „A reformáció nem a zsenik kultúrájának, hanem az emberi életet megteremtő Istennek az ünneplése. Az egyszerű kispolgár, a névtelen édesanya vagy családapa, aki nagyon komolyan veszi mindazt, amit a reformációban adott Isten és annak következményeit a maga számára levonja, Isten előtt éppen olyan drága, mint a legnagyobb reformátor, akinek több képességgel, több adomány birtokában természetesen kellett nagyobb munkát kifejtenie.” Rajtunk is beteljesedik az Írás: aki hű a kevesen, többre bíztatik, és csakis az bíztatik többre.

Isten figyelmeztet: nem elégedett a felelőtlen, mindent a holnapra hagyó keresztényen étellel, amelyet ma sokan élnek.

„Bennünk is a legszélesebb és legmélyebb gyökérű reformációt akarja elvégezni, de nem nélkülünk.”

Folytatni kívánja a reformációban elkezdett munkáját, hogy ma is legyenek olyan keresztények, akik számára Isten nem elvont fogalom, nem fennkölt eszme, és nem végső ok,

hanem olyan élő személy, akinek a valóságáról meggyőződtek.

Olyan megreformált keresztényekre van szüksége, akik ma is rendíthetetlen bátorsággal vallják: ha Isten velünk, kicsoda ellenünk. Akik meg nem alkuvó lélekkel vállalják az élő Istenről való vallástételt, akik hatalmas munkabírással hirdetik a bűnös emberek számára a megtérés evangéliumát, Isten bűnbocsátó kegyelmét, szeretetét és üdvözítő kegyelmét. Akik a mai, sűrű elfoglaltságra kényszerítő világban is tudnak mások lelki problémáival foglalkozni, gyakran életmentő segítséget nyújtani az arra rászorulóknak. Akik környezetükre való hatásukkal lelkeket mentenek meg Isten országa számára, s végül, akik az egyház megújításának harcosai lesznek.

Hogy közülünk kiből mi lesz, kit mire fog Isten felhasználni, nem tudjuk, de azt igen, hogy ki-ki a maga életének reformációjával segítheti elő egyházunk megújulását. Így jutunk el magyar nemzetünk lelki felemelkedéséhez is. Segítsen bennünket a mi megváltó Urunk!

Szenczi László

Megkezdődött a tanév a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház öt alap- és két középiskolájában is. Harminchárom kis elsős, valamint negyven középiskolás kezdte meg alapiskolai, valamint gimnáziumi tanulmányait a református oktatási intézményekben. A hét oktatási intézményből egy egyházmegyei, öt egyházközségi, egy pedig zsinati tanácsi fenntartású. Az öt református alapiskolának háromszázhuszonhat, a két gimnáziumnak pedig száznyolcvankilenc tanulója van.

VAJÁN

Az ungi egyházmegyében lévő Vajáni Magyar Tanítási Nyelvű Református Egyházi Alapiskola tizenkét elsőssel kezdte meg az idei tanévet. Az elmúlt évben ugyan hárommal többen ültek be az iskolapadokba, de **Hudák Bálint** igazgató szerint ez mindig a demográfiai helyzettel

A vajáni iskola épülete

függ. Az elsősök inkább helybeliek, mert a szomszédos településeken még működnek az alsó tagozatos kisiskolák. Az ötödikesekhez elég sokan csatlakoztak Csicserből, de vannak tanulóik Abaráról, Nagyráskáról, Deregyőről, Bésből, Nagykaposról és Mokcsamogyorósról is. Mivel a diákok nagy része a környező településekről származik, az iskola (külföldi támogatásnak köszönhetően) maga biztosítja a gyerekek reggeli és délutáni szállítását, mégpedig iskolabusz segítségével.

ROZSNYÓ

A legtöbb tanulóval rendelkező egyházi alapiskola az abaúj-tornai egyházmegyében található Rozsnyón van. Az idén százhetvenen kezdték meg az iskolaévet. Tavaly még tizenhárom elsőjük volt, most viszont csak nyolc. **Tóth Sándor** igazgató a csökkenés okát az alacsony születési számban látja, s nem gondolja, hogy a szülők elpártoltak volna a magyar nyelvű oktatási intézménytől. Az iskola ugyanis már harmadik éve tehetséggondozó intézményként működik, ahol kiemelt figyelmet szentelnek az angol nyelv oktatásának. A felső tagozatra huszonhét új diák

TANÉV ELEJI KÖRKÉP

Több mint ötszáz diák jár református iskolába

érkezett. A tanulók hetvenöt százaléka a környező tizenöt településről jár be Rozsnyóra – egyelőre tömegközlekedéssel. Az igazgató szerint azonban jó lenne egy iskolabuszt vásárolni, hogy egyszerűbb legyen az iskolába jutás.

ÉRSEKKÉTY

Az idén öt első kezdte meg az iskolába járást az érsekkétyi egyházi alapiskolában. Mindannyian az iskolához tartozó óvodából érkeztek. **Bohák Valéria** igazgató tájékoztatása szerint a közös igazgatás alatt lévő oktatási intézményhez hetven gyermek (hatvankét iskolás és nyolc óvodás) tartozik. Az érsekkétyi iskolába Kissallórról, Farnadról, Kis- és Nagyövedről is járnak tanulók. Egy részük tömegközlekedési eszközzel, míg a Garamon túlról érkezők szállításáról saját – holland támogatással vásárolt – kisbusszal gondoskodnak. Az idei változások között szerepel, hogy a legtöbb tantárgyat már szakképzett pedagógus oktatja.

MARTOS

Az egyházi alapiskolák közül csak a Martosi Református Egyházi Alapiskola nem teljes szervezetségű, ide csak alsó tagozatosok járnak. Tavaly még hét első kezdte meg iskolás éveit Martoson, az idén viszont csak egy gyermek, akinek a

A martosi kisiskola

szülei nagyon ragaszkodtak ahhoz, hogy ebbe a kisiskolába járjon a gyermekük. **Dékány Gizella** igazgató azonban bízik benne, hogy a következő iskolaévben több elsőjük lesz (az előrejelzések szerint számuk akár öt-hat is lehet).

Az iskolának jelenleg tizenkét tanulója van. Négyükért, akik a közeli településen élnek, mindennap – itt is holland támogatásnak köszönhetően – külön iskolabusz megy. A kisiskola negyven-negyvenöt tanuló számára készült, így nem lenne gond, ha több szülő választaná gyermeke számára ezt az oktatási intézményt.

ALISTÁL

Az alistáli egyházi alapiskolában hét elsőssel kezdték meg a tanévet, így negyvenkét tanulóra emelkedett a diákjai száma. Igaz, a korábbi években több tanuló is számon tartottak, de az elsősök és ötödikesek mostani létszáma is bizakodásra ad okot. **Édes Enikő** igazgató szerint, mert a korábbi évhez képest emelkedést mutatott a beíratott diákok száma.

Alistálra a helybelieken kívül padányiak, böggellőiek, csilizpatasiak és apácaskállasiak járnak. Az utóbbi községből érkező tanulók utaztatását saját iskolabusz oldja meg. A közösség nagy öröme szolgálat, hogy már birtokba vehették a sok év munkája nyomán elkészült új iskolaépületet, melynek ünnepélyes átadására október 24-én kerül sor.

RIMASZOMBAT

A rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnáziumban huszonkét első kezdte meg gimnáziumi éveit. A nyolcosztályos gimnáziumba tizenketten, a négyosztályos általános tagozatra tízen nyertek felvételt. Jelenleg az oktatási intézményt százharmincketten látogatják. **Sebők Attila** igazgató tájékoztatása szerint a nyolcosztályos gimnáziumba – mivel kisebb diákokról van szó – csak Rimaszombatból és környékéről érkeznek, a négyosztályosat viszont már Losonc, Szepesi és Nyitra környékéről is látogatják – az iskolához tartozó kollégiumnak köszönhetően.

LÉVA

Tizennyolc elsőse lett a lévai református gimnáziumnak. Az iskolának, amely idén ünnepli fennállásának tizedik évfordulóját, ötvenhét tanulója van (kettővel több, mint az előző iskolai évben). A diákok többsége a környező falvakból származik, de vannak olyanok is, akik távolabbról (Nyitra környékéről) látogatják az oktatási intézményt. A gimnáziumnak nincs saját kollégiuma, ennek ellenére megoldódott a távolabb lakók bentlakásos elhelyezése. **Kluch János** igazgató a jövőbeli tervekkel kapcsolatban elmondta, hogy a gimnázium jövőre szeretné felvenni Czeglédi Péter gályarabságra hurcolt lelkipásztor nevét.

–ii–

Kedves Testvéreim, tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mindannyian tudjuk, hogy a keresztyén egyházaknak a 19. század utolsó negyedében felismert lehetősége, az egységtörekvés, a 20. században az ökumenikus mozgalomban testesült meg. A keresztyén hívekben nagy reménységet ébresztett, mert bibliai megalapozottsága nyilvánvaló volt (*Jn 17,21*). Az egység szüksége tehát Jézus szavaiban gyökerezik, ez a keresztyén misszió területén beigazolódott. A misszió pedig a keresztyén egyház egyik alapfeladata, amit Jézus meghagyása, parancsa egyértelművé tett (*Mt 28,18*).

Edinburghtól (1910) kezdve az is világos, hogy az ökumenikus törekvés munkaterülete, táptalaja a gyakorlati munka. Ezt nem lett volna szabad feledni, s nem lett volna szabad az egység tiszta szándékát a dogmák, a tanok szinte átfoghatatlan sűrűjébe terelni és fojtani. Az ökumenikus mozgalom nem önmagáért van, hanem az emberért, a teremtett világért. Minden munkánkat, bizonyosságtévésünket a világban, tehát az ökumenikus mozgalom létét és munkáját és az egymásért viselt felelősségünket a közösen kimunkált állásfoglalás és helytállás teheti valóban meggyőzővé és eredményessé. A tennivalóból pedig mindenkor sok volt, ma is sok van. Egyszer építeni kell, máskor életet menteni vagy éppen békéltetni, a gyűlölet és pusztító szándék lángját oltani, netán a bocsánatkérés és a megbocsátás felszabadító igazsága felé terelni a szenvedést okozó vagy egyenesen halált hozó gonoszságra hajlamos embert, vagy a könnyen megtéveszthető tömegeket.

Ezt, az élet szentségét védelmező munkát az egyházak Uruknek engedelmeskedve végzik – ha végzik – a világban, de sajnos máig felekezeti megosztottságban, népek, nemzetek, országok keretei és kötetelkei között. Ennek a küldetésnek a betöltése az egyházak részéről nem jelent világi értelemben vett politizálást, pártoskodást, de – és ezt szükséges hangsúlyozni – mindenkor politikai következményeket vonhat maga után.

Ezúttal is szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy nyugodtan használjuk a nemzet kifejezést, mert megkerülhetetlen, a Biblia sem kerülgeti. Bizonyítja ezt az a tény, hogy a Szentírásban legalább 176-szor fordul elő. (Hasonló meghatározások is módfelett gyakran előfordulnak benne: a *nép*, *népek* 2263-szor, az *ország* 450-szer, a *királyság* 68-szor olvasható.) Napjainkban is annak vagyunk a tanúi, hogy az országok, nemzetek között támadó-támasztható feszültségek nem a történelmi tények és igazságok szabad, szükségese-

ITT AZ ÖSSZEFOGÁS IDEJE

tén tudományos szinten történő tárgyalása, kibeszélése miatt jelentkeznek, hanem éppen az elhallgatás, a némaságra kárhözváltás, a fenyegetések, a tények meghamisítása miatt. Az eltelt kilencven év alatt elkövetődött sok, hamis értelmezést vállaló kísérlet történt.

Mit tehetnek ilyen esetben az egyházak, tehetnek-e bármit is? Igen! Segíthetnek megértetni azt, hogy az „*igazság felmagasztalja a nemzetet*” (*Péld 14,34a*). Segíthetnek tárgyalásztalhoz ültetni az érintett feleket. Segíthetnek egymás tiszteltetésének az érvényesítésében, a történelmi tények manipulálatlan, ideologizálatlan, elfogulatlan megismertetésében. Segíthetnek a szabadság kultúrájának kibontakoztatásában és a ravaszul elnyomó, igazságtalan, népeket, nép- és nemzetszoportokat sértő rendelkezések, törvények feloldásában, hatályon kívül helyezésében, a javak

igazságosabb elosztásában. Mindez igazán hatékonyan, remélt eredményességgel azonban emberileg szólva együtt, közös állásfoglalással lehetséges. A diakóniai vagy karitatív jellegű tevékenységhez hasonlóan az ökumenikus mozgalom itt juthat nagy szerephez.

Szabad legyen otthoni példával illusztrálni az előbbieket. A szlovák nyelvtörvény tulajdonképpen merénylet a hazai nemzetiségek anyanyelve ellen, nem titkolva: fokozottan a magyar nemzetiség ellen. Egyházunk köztudottan kétnyelvű. Az országban a magyar nemzetiségű polgárok körülbelül az összlakosság 10–11 százalékát teszik ki, azonban a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházban a nemzetiségi arány éppen fordított (cca. százezer magyar református és cca. tízezer szlovák református). A 10–11 százaléknál szlovák anyanyelvű testvérek mi autonómiát biztosítottunk. Bizonyára ez is közrejátszott abban, hogy ők teljes nyíltsággal kiálltak mellettünk a számunkra elfogadhatatlan nyelvtörvény esetében. Kérdés, hogy ebben a kiállásban miért maradtak magukra. Hol volt az ökumenikus tanács, Uram bocsá’, a püs-

pöki konferencia? Elvégre kis országunkban közel négy százezer magyar római katolikus él. Mind az új nyelvtörvény, mind a friss – ráadásul diszkriminatív – állampolgársági törvény nem, illetve csak részben vonatkozik a többi nem szlovák anyanyelvű állampolgárra.

Tisztelt Jelenlevők! Ezekről a mostani fórumon pro és kontra vitát folytatni hiábavaló és meddő dolog lenne. A fennálló probléma megoldását keresni viszont áldásos volna.

Ezen fölöttébb aktuális kitérő után szeretnék visszatérni a megszakított beszédfonalhoz. Tudjuk, hogy az *ökumené*, *ökumenikus* kifejezés, annak minden további változata, módozata alatt a *Mt 24,14* szerint az egész világot kell értenünk. Helytelen lenne a Római Birodalomra vagy utólag bármelyik keresztyén felekezetre szűkíteni az értelmét. A konstantinápolyi pátriárka a 6. században még ökumenikus pátriárkának nevezte magát, szemben Rómával. 312 és 782 között ökumenikus zsinatok voltak, de azt követően már csak katolikusak, viszont 1925-től Söderblom svéd evangélikus püspök-érsek hatására már evangélikus zsinatok is lettek. Az Egyházak Ökumenikus Tanácsa 1948-as amszterdami nagygyűlésén új megnevezést kapott. Az Ökumenischer Rat der Kirchen helyére az Egyházak Világtanácsa megnevezés került (angolul World Council of Churches). Végül megfogalmazódott, mit is kell értenünk az *ökumenikus* kifejezés alatt: az ökumenikus jelenti mindazt a feladatot, amit az egyház egésze az evangélium hirdetése, cselekvése révén az egész világra vonatkozóan tesz. Munkaterülete tehát az egész világ, cselekvője az egyetemes egyház, nem csupán valamely részegyház vagy részterület és problémaköre. (Ezt is jó tudni és szem előtt tartani különösen akkor, amikor a világ szívesen számözné az egyházat a közéletből és zárná be a templom falai közé!)

Hova, meddig jutottak el a keresztyén egyházak, és milyen elképzeléseket követtek az egység létrehozásában, valamint az ökumenikus szolgálatban? Nyugodtan mondhatjuk, hogy a kezdetekre jellemző lendület a háború okozta megrázkódtatások, véres ellentétek dacára egy fél évszázadon át többé-kevésbé megmaradt, egészen a nairobi nagygyűlésig (1975). Emlékeztünk rá, hogy Újdelhi után (1961) a világi sajtóban (különösképpen az indiaiban) arról cikkeztek, hogy közeleg a keresztyén egyház egységének helyreállítása. Sajnos

ITT AZ ÖSSZEFOGÁS IDEJE

nem következett be, megmaradt vizionált váradalomnak. A valóságban azonban – bizonyos pozitív eredmények ellenére (a protestáns történelmi egyházak minősítése, azaz egyházként történt megnevezése egyházi szempontból fontos elmozdulás volt; majd a keresztség kölcsönös elismerése; a kegyelemből való megigazulás tanának elfogadása) – az álláspontok megmerevedtek, ennek ellenére éledőben van az egység gondolata. Szükségesnek tartom megjegyezni, hogy az ismételten előállt nemkívánatos helyzet nézetem szerint nem minket, hanem inkább a Vatikánt terheli. Az uniformizálás, a beolvasztási szándék a protestánsok számára elfogadhatatlan. Viszont más a helyzetkép, ha azt a gyakorlat, a tettek felől közelítjük meg. A tanok túlhangsúlyozása elválasztó következményt von maga után, a közös cselekvés realisabb lehetőségekkel kecsegtet és közelebb hoz egymáshoz. Hála Istennek, Rómában is vannak olyanok, akik ezt tudják.

Manapság a társadalmi, gazdasági, szellemi élet s nem kevésbé az erkölcsi élet bonyodalmai, célkitűzései, problémái az Európai Unió keretei között az egyházaknak számos lehetőséget kínálnak, alkalmakat biztosítanak pozitívan hozzájárulni a kívánt eredmények eléréséhez, a fennálló és jelentkező, természetesen előálló vagy mesterségesen előidézett, szított problémák sikeres megoldásához. Elsősorban is vegyük számba, melyek azok a területek, ahol kiváltképp jó eredményeket hozhat az egységes fellépés: az erkölcsi élet, a teljes megújulás szüksége, a különböző érdekellentétek enyhítése, illetve megszüntetése.

A megváltozott helyzetben a szabadság beköszöntése is szokatlan, újszerű, önfegyelmet igénylő gondolkozást kíván. Szemünk láttára fajult el s lett a szabadság szabadossággá, mi több, önkényé. Valójában senki nem törődik a szabadság kultúrájának a kimunkálásával, sem az emberi méltóság megőrzésével és biztosításával. Hogyan, milyen alapon biztosítható mindez? Számunkra magától értetődő módon az igazság-igazságosság törvényének, az általános emberi jogok normáinak respektálása mellett, a legmagasabb norma, vagyis a szeretet alapján, ami sajnos ma az egyéni és közösségi élet legnagyobb „hiánycikke”.

Nyilvánvaló, hogy az egyházak számára sem önmaguk, sem a politikai élet és annak szereplői nem jelenthetnek többé tabut. Valóban nem, mert a bűn kemény valósága alól sem ők maguk, sem munkate-

rületük, sem tevékenységük nem mentes. Az egyházaknak ezen a téren is van komoly mondanivalójuk.

Lássunk néhány problémát, együtt keresve a megoldás lehetőségét. Milyen jelenségek akadályozhatják térségünkben az ökumenikus tanácsok munkáját? Van, ahol a nemzeti, másutt a felekezeti elfogultság, sőt a rosszindulat... Fontos ez a kérdés, mert valóban vannak akadályozó tényezők, de fontos azért is, mert némelyikük éppen térségünkre jellemzőek, Európa más tájain szokatlanok, ma már talán ismeretlenek, ezért az egyházak vezetői nem foglalkoznak vele. Mivel nem foglalkoznak vele, érthető, hogy ha váratlanul mégis felmerülnek, felkészületlenül éri

őket. A felkészületlenség könnyen hamis megoldások, sőt igazságtalanságok irányába indíthatja gondolkozásukat és tetteiket.

Egy példa könnyen érthetővé teszi az előbbi sorokat. II. János Pál pápa utolsó szlovákiai látogatására már nagybetegen érkezett. Ennek ellenére találkozni óhajtott a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa tagegyházaik vezetőivel. Ez a tény nagyszerű üzenet volt számunkra. Az SZEÖT akkori elnöke, Július Filo evangélikus püspök külföldön tartózkodott, tehát a helyettese (aki jelesül én voltam) volt hivatott a pápát köszönteni. A rimaszombati püspöki hivatalunkba, majd az otthoni telefonomra sűrűn érkeztek az üzenetek, hogy ne készüljek semmilyen beszéddel, csak kézfogásról lehet szó, a pápa egészségi állapota mást nem tesz lehetővé. Ismerve a hazai helyzetet, néhány illetékes beteges gondolkodását, nemzeti elfogultságát, mégis felkészültem a pápa köszöntésére. Nem tévedtem. Néhány perccel a fogadás előtt a beszercebányai római katolikus püspök ismertette a programot, miszerint az SZEÖT köszöntésének tolmácsolására Igor Mišina evangélikus püspök kapott megbízatást (aki különben nem is volt tagja az elnökségnek). Ennek a lépésnek az lett a folytatása, hogy Ján Hradil cseh huszita püspök bejelentette: amennyiben nem a jelenlévő elnökhelyettes, Erdélyi Géza püspök fogja köszönteni a pápát, azonnal távozik, de több kis egyház

képviselője is kifejezte nemtetszését. Dermedt csend lett, s a jelenlévő római katolikus egyházi vezetők tölem várták a gyors megoldást, mivel az eseményre már csak pár perc maradt. Ők megjegyezték, hogy kényes helyzet állt elő, mert a programot Mišina püspök nevével már közrebocsátották, azaz a médiumok megkapták. Megszólaltam tehát, megköszöntem Hradil püspök egyenes, igazságos, antidiszkriminatív kiállását, és röviden közöltem, hogy egyházunknak ismét el kell szenvedni egy hátrátételt, de a pápa valóban súlyos egészségi állapotára való tekintettel hozzájárulok, hogy a dolgok „a program szerint” történjenek. Tettem ezt még inkább azért, mivel a múlt század hetvenes-nyolcvanas éveinek nagyon keserves, feszültségekkel teli időszakában volt az egyik legmeghatározóbb személy, aki a történelem folyását hitének minden erejével pozitív irányba igyekezett terelni. És nemcsak szavaiból, tetteiből, hanem orcájáról is áradt, sugárzott a reménység és a szeretet.

Mindebből levonható a tanulság: a sován gondolkozásmód még mindig megelőzi a hitet, az igazság tiszteletét és a megbékélést. De legyünk jó reménységgel: a különböző megnyilatkozások és a hangnem már változni látszik, a gondolkozásmód változása még várat magára. Az együttműködésre, úgy gondolom, jelenleg több a készség és a lehetőség, csak élni kell velük.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa, az Ökumenikus Tanulmányi Központ igenis hallassa a hangját, miként a Magyarországi Református Egyház is, és tegyen meg mindent a trianoni szörnyű igazságtalanságok következményeivel sújtott nemzet-részek védelmezése érdekében! Összehasonlítva a hazai (szlovákiai) viszonyokkal, öröm látni a magyarországi egyházak összefogását, ide sorolhatóak a vallási közösségek is. Bölcs információáramoltatással példaként szolgálhatnak az egész térség számára. Sok-sok tartalmas, frappánsan fogalmazott idegen nyelvű kiadvánnyal hatékonyan és meggyőzően mutathatnák be nemzeti és egyházi múltunkat, jelenünket, jövőt építő, megbékélést hozó terveinket. Immár nem vert és vesztes helyzetben, hanem kitartó alázattal és az igazság bátor vállalásával. Az egyházak közössége az életnek egyetlen helyzetétől, problémájától és sikerétől sem engedheti meg elidegeníteni magát. A történelmi helyzet ismét adott az összefogásra, a kegyelmi idő – Istennek hála! – tovább tart.

Erdélyi Géza

(Elhangzott 2010. június 9-én Budapesten az Ökumenikus Tanulmányi Központ közgyűlésén.)

Több erőt, több szeretetet!

Kapni jó! Erőt és szeretetet kapni különösen jó: többet és többet, minden napra elegendőt. Boldoggá, megelégedetté mégis csak akkor lesz gyermek és felnőtt, ha az Úrtól kapja azt – ajándékba.

2010 nyara sem a stagnálást jelentette a Bátorkeszi Református Egyházközségben, ugyanis az egykori református iskola épületén 2009-ben elkezdett felújítási munkák júliusban a végéhez közeledtek, hogy augusztus 2-án helyet adhassunk ötvenkét gyermeknek és a velük foglalkozó tizenegy felnőttnek a Fireszke gyermektáborban. A lányok boldogan foglalták el helyüket az új szobákban, a fiúk a párokia alagsorában kialakított helyiségekbe költöztek, míg a kalandvágyóbb gyerekek a templomkertben felállított lakósátrákban kaptak elhelyezést.

Az egész hét középpontjában Isten és az ő igéje állt. Róla szóltak, Őt dicsérték énekeink. A napok keretét a reggeli és az esti áhítatok, elcsendesedések adták meg, amikor minden táborlakó együtt figyelt Isten tanítására, tanácsára, útmutatására. A táborok témája Jézus Krisztus elárultatása, halála és feltámadása volt. C. S. Lewis *Az oroszlán, a boszorkány és a ruhásszekrény* című gyermekregényéből való naponkénti felolvasás szinte észrevétlenül nyitotta fel a gyermekek szemét a bibliai párhuzamokra. (Ez a könyv jó példa arra, miként lehet gazdagon, élményszerűen, a gyerekekben nyomot hagyó módon hirdetni az evangéliumot.)

A napi történetet a csoportos foglalkozásokon életkoruknak megfelelő módon dolgozták fel, beszéltek meg a gyerekek vezetőikkel. Ekkor születtek a belső, lelki felismerések, íródtak a krónikák, ekkor rajzolták a térképet, s jelenítették meg terepasztalon levegőn száradó agyagból és főként a természetben található tárgyakból a történetben hallottakat. Az Istennel való találkozás, a szívet rabul ejtő kívánság, az áruulás, a menekülés, a halál és a feltámadás, az új élet, a harc és a győzelem alkotta beszélgetéseink fő témáját. A sok-sok játék mellett volt idő lovagi tornára, benéztünk „hódma-ma műhelyébe”, a vörösbegyeket követve a nagy kalandtúra alkalmával az oroszlán nyomába eredtünk, hogy a természet csodáiban gyönyörködve eljussunk a tóhoz, majd utunk céljához, a homokbányához, ahol megta-

láltuk a győztes oroszlánt. Projektmunka keretében elkészült a kastély; a fiúk sisakkal, pajzsokkal, karddal fegyverkeztek fel, a lányok elkészíthették fejdíszüket, ékszereiket. Tábori póloinkra egy oroszlán került. A jelenések könyvéből vett ígéssel: „...győzött az oroszlán” (Jel 5,5), vagyis az Úr Jézus Krisztus, aki feltámadásával legyőzte a halált.

A zenén, táncon keresztül azokhoz is eljuthatott Isten üzenete, akik a verbális közlésre kevésbé reagáltak, hiszen a keresztyén üzenetet közvetítő szöveg a dallam által költözött a szívekbe. Écsi Gyöngyi mesejátéka, a Cédrus zenekar koncertje, a magyar íjak bemutatása és kipróbálása élményt jelentett a legkisebbeknek is, s

mindez a tábor témáját segítette, erősítette. Esténként a csoportvezetők előadásában Max Lucado történetei elevenedtek meg, amelyek arra tanítottak, hogy értékesek, különlegesek vagyunk, mert Isten alkotott bennünket, s legfőképpen azért, mert az övéi vagyunk.

A táborzáró istentisztelet, melyre a szülők is meghívást kaptak, koronázással ért véget. Aki ebben az életben hűséges marad Jézus Krisztushoz, az a mennyek országában koronát kap majd jutalmul.

A tábor is felért egy győzelemmel. Minden jelenlevő a Győztes seregébe akart tartozni, Jézus oldalára állni, így az ő jutalmuk is egy korona volt, melyre rákerült a nevük s egy „titkos” név is, mely jellemüket erősítheti a táborból hazatérve is. Mindenki hazavihette a tábori füzetet, amelyben helyet kaptak a napi aranymondások, a megkedvelt énekek, s egy-egy játékos fejtörő, feladat is. Nyaklánc és evangéliumi töltetű olvasnivaló egészítette ki az ajándékok sorát.

Erőt és szeretetet kaptunk, amely felülről jött és felüdített. Hisszük, hogy

ez az isteni többlet segíti a mindennapokban is a második táborban részt vett negyvenhét gyermeket s a harmadik táborba érkezett harminckilenc gyermeket is vezetőikkel együtt, valamint azt a tizennégy szolgálatkész holland fiatalot, akik részesei lehettek mindennek az utolsó gyermekhét néhány napján.

Amint az első napon kinyílt a táborba vezető ajtó, úgy nyílt ki a Narnia krónikáiból ismert ruhásszekrény ajtaja, hogy megismerkedjünk Narnia országának különös és kedves szereplőivel. Ám a Biblia, a könyvek könyve volt valójában az, ami által egy csodálatos világ tárult fel előttünk napról napra Jézus Krisztusban. Ő volt az, aki a gyermekszíveket ki akarta nyitni, mert találkozni akart velük. Ő maga mondta: „*Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, megtartatik...*” (Jn 10,9a). Hisszük, hogy aki maga az út, az élet és az igazság, az tart meg szeretetében, kegyelméből mindannyiunkat. Hálaánk, köszönetmondásunk az övé!

Czinke Tímea

Élesztő 2010

A Fiala Reformátusok Szövetsége idén az Alacsony-Tátrában fekvő Királylehotán szervezte meg Élesztő elnevezésű országos táborát, amelyen több mint száz fiatal gyűlt össze augusztus 11-e és 15-e között.

Az alkalom gerincét különböző előadások képezték. Szó volt Krisztusról és a kultúráról, az emberi kapcsolatokról és a házasságról, az időnkkel, pénzünkkel, testünkkel és lelkünkkel való gazdálkodásról, az internet adta lehetőségek kihasználásáról a fiatalok megszólításában stb. Nagyon érdekes volt a magyar–szlovák viszonyról moderált beszélgetés, amin részt vett a Týždeň című hetilap egyik szerkesztője is. A táborlakókat meglátogatta és köszöntötte egyházunk püspöke, Fazekas László.

Természetesen sokat játszhattunk is: önismereti játékokat, vízi focit, egyebet. Egy kirándulás keretében megkösörűztük Balassi Bálint síremlékét a hibbei katolikus templomban, majd pedig a település feletti víztározó melől gyönyörködtünk a Magas-Tátrában.

Remélem, ha majd két év múlva ismét lesz országos Élesztő, akkor is ilyen bőséges lesz a programkínálat.

–kl–

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Tanácsa a 2010. augusztus 6-án megtartott 11. (elektoronikus, rendkívüli) ülésén az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Jóváhagyta 15 000 euró kölcsön folyósítását a Nagyölvedei Református Egyházközségnek. A kölcsön visszafizetésének határideje 2015. december 31. A kölcsön inflációt kiegyenlítő kamatát a Zsinati Tanács 4,5 százalékosan szabta meg. A

kölcsön kizárólag a templom felújítására használható.

– Hozzájárult ahhoz, hogy a Felsőszecsei Református Egyházközség eladja a tulajdonában levő és más módon nem hasznosítható ingatlanjait: 322-es számú parcella (6544 négyzetméter szántóföld, fele arányban tulajdonos az egyházközség), 323/2-es számú parcella (szántóföld,

1480 négyzetméter), 326-os számú parcella (rét, 1712 négyzetméter) és 327-es számú parcella (rét, 6873 négyzetméter). Az eladás jóváhagyásának feltétele, hogy a Felsőszecsei Református Egyházközség az ingatlanok eladásából származó bevételt azonnal szántóföld vásárlására fordítja.

A Zsinati Elnökség 16. üléséről

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Elnöksége a 16. ülésén, amelyre 2010. szeptember 10-én Rimaszombatban került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Jóváhagyta a 12., 13., 14. és 15. ülés jegyzőkönyvét, és tudomásul vette az ülések határozatainak kiértékeléséről és a függő tárgysorozati pontokról szóló jelentést. A Zsinati Elnökség megbízza a Zsinati Irodát, hogy a ZSE-25/2010-es számú határozatról a kiértékelteken kívül legyenek tájékoztatva a református iskolák is.

– Módosított két segédlelkézi kihelyezés időpontján: Egri Gergőt (Nagykapos) 2010. október 15-től, míg Galgóczy Tímeát (Balogiványi) csak 2010. november 1-től alkalmazza segédlelkézként és rendeli ki a megnevezett egyházközségekbe.

– Molnárné Miklós Malvína kálvini lelképásztort 2010. szeptember 15-i hatállyal áthelyezi az Ungi Református Egyházmegyébe esperesi beosztott lelkésznek.

– Felszólítja az egyházmegyei tanácsokat, hogy 2010. október 31-ig állítsák össze az egyházmegye területén fenntartható lelkézi állások jegyzékét.

– Tudomásul vette Csík György tanyai lelképásztor jelentését a bontott építkezési anyagok Németországból történő behozataláról.

– A Magyarországi Református Egyház Zsinata az új magyar református énekeskönyv összeállítása és kiadása munkáinak megkezdésére Énekeskönyvi Bizottságot hozott létre, amelyben egyházunk képviselőjének is helyet biztosít. A Zsinati Elnökség a Magyarországi Református Egyház Énekeskönyvi Bizottságába Süllő Kinga egyházzeneosztályt delegálja (anyasági szabadsága alatt Édes Árpád alistáli lelképásztor helyettesíti).

– A Besztercebányai Megyei Önkormányzatnál 2010. szeptember 30-ig kezdeményezi, hogy a rimaszombati Egyházi

Iskolai Étterem kapja meg ugyanazt a támogatást (egy kiadott ételre), mint amennyit a magániskolai éttermek kapnak.

– Egyetért a Generális Konvent által kezdeményezett református rádiómisszió együttműködési nyilatkozatával, és a Kárpát-medencei Rádiómisszió Tanácsba Molnár Árpád zsinati tanácsost delegálja.

– A kazuáliákról szóló törvény tervezetét, amit az egyházmegye véleményezésre megkaptak, változatlan formában terjeszti a Zsinati Tanács elé, az egyházmegyeekben kialakult véleményekkel együtt.

– Megbízza Básti Péter zsinati tanácsost, hogy 2010. szeptember 30-ig dolgozza át az egyházközségek jogállásáról szóló törvény tervezetét. A tervezetben ki kell bővíteni az egyházközségek jogállásáról (anyaegyházközségek, leányegyházközségek, missziói egyházközségek) és egymáshoz való viszonyukról szóló paragrafusokat.

– Úgy döntött, hogy az esperes-gondnoki értekezlet 2010. október 7-én, míg a Zsinati Tanács ülése 2010. október 8-án lesz megtartva a hanvai Diakóniai Központban.

– A Lepramisszió alapító okiratának, valamint szervezeti és működési szabályzatának tervezetét, amit a Zsinati Tanács megbízása nyomán kidolgozott a komáromi Lepramisszió vezetősége, a Zsinati Tanács elé terjeszti.

– Jóváhagyta, hogy a Szlovákiai Evangélikus Egyházzal egyházunk elcserélje az egyik lelkézi helyet a fegyveres erőknél egy lelkézi helyre a fegyveres testületeknél. Az egyezés értelmében egyházunk ezentúl két hellyel rendelkezik a fegyveres testületeknél.

– Tudomásul vette a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központja által az árvízkárosultak javára meghirdetett adománygyűjtés jelenlegi állásáról szóló jelentést, és megbízza a Diakóniai Központot, hogy 2010. szeptember 30-ig a Zsinati Tanács elé terjessze be a támo-

gatások kiosztásának pontos kritériumrendszerét.

– Tudomásul vette Marián Hamari püspökhelyettes beszámolóját a Református Világszövetség és a Református Ökumenikus Tanács Grand Rapids-ben megtartott egyesülő nagygyűléséről, amelyen megalakult a Református Egyházak Világközössége. A Zsinati Elnökség a Református Egyházak Világközössége 2010. október 31-re vonatkozó liturgiajavaslatát megküldi egyházközségeinknek, és javasolja, hogy az október 31-i istentiszteleten azt (vagy egyes részeit) használjuk, ezzel is kifejezve az egységet a világ református-ságával.

– A Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa Ifjúsági Bizottságába Molnár Árpád zsinati tanácsost delegálja.

– A Szektákat Kutató Ökumenikus Társaságba Szénási Szilárd martosi lelképásztort delegálja.

– 2010. szeptember 30-i hatállyal közös megegyezés alapján felbontja Bugár András, az Ipolypásztói Református Egyházközség segédlelkéze munkaszerződését. Lelkészi képesítése hatályban tartásának kérvényezésénél Bugár Andrásnak egyházi törvényeink értelmében kell eljárnia.

– Vállalt kötelezettségének megfelelően jóváhagyta a 2009/2010-es tanévre 2756,69 euró, míg a 2010/2011-es tanévre az év végéig havi 850 euró (3400 euró), összesen 6156,69 euró kifizetését az Alistáli Református Egyházi Alapiskolának – a Közalap operatív keret terhére.

– Felajánlja az egyházközségeknek az Ariadne teljes körű egyházi adminisztrációs számítógépes program megvásárlásának lehetőségét.

– Felkéri Molnár Jánost, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánját, 2010. szeptember 30-ig tájékoztassa egyházunk elnökségét, hogy a mostani akadémiai évben mely lelképásztorok folytatnak doktori tanulmányokat, megjelölve, kik vannak nappali, illetve levelező tagozaton.

– Megbízza a jogi bizottságot, hogy jogi szempontból vizsgálja meg a missziói törvény tervezetét.

Mentálhigiéné empátikus. Minden erejével igyekszik megérteni téged. Mindig megfelelő kérdéseket tesz fel. Nem azért kérdez, hogy az örületbe kergessen, hanem ellenkezőleg, hogy megóvjon az örülettől. Olyan kérdéseket tesz fel, amelyek komolyan elgondolkodtatnak és előbbre visznek. Fontosak neki a kapcsolatok. Igyekszik egyre mélyebb, segítő kapcsolatot létrehozni veled, mindig közösséget épít, nem csak magával törődik.

A legfontosabb számára a megelőzés. Hogy elkerülj az esélyét annak, hogy egyedül érezd magad, hogy mindenféle élvezeti pótlékhoz nyúlj, mikor azt gondold, hogy nincs, aki téged igazán szeretne. Bátorít és megerősít, hogy értékes vagy: értékes nő vagy férfi, aki képes szolgálni és jót tenni Isten dicsőségére, felebarátai javára. Megerősít, hogy értékes a nemzet, amibe tartozol, amibe méltatott az Úr, hogy beleszüless, aminek minden kincsét magadénak tudhatod. Mentálhigiéné ezt a tudást nem öleli irigyen magához, hanem ajándékozza, kínálja. Örül, ha minél többen magunkénak tudjuk ezeket az értékeket, és minél többen továbbadjuk őket.

Mentálhigiéné – álmaink asszonya? Nem. Hanem egy szemléletmód, ami nagyon közel áll a Krisztus által hirdetett felebaráti viszonyuláshoz. Mentálhigiéné gyakorlati segítséget ad ahhoz, hogy beszélgetéseink, szavaink gyógyítsák a másikat. Megértsük azokat, akik sokszor nem a maguk hibájából, függőségben él-

Mentálhigiéné – ő álmaink asszonya?

nek. Megtanít, hogy ne csak siránkozzunk a kisiklott, kétségbeesetten kiáltó életke felett, hanem próbáljunk segíteni.

Igazán áldás volt megismerni mentálhigiéné és módszereit. Hanván két és fél évig ismerkedtünk vele, lelkészek és tanítók. Mind a harminchatunk nevében mondhatom, hogy sokat segített szolgálatunk

toztunk meg. Nemcsak magunkkal, hanem másokkal, mások valós problémáival is törődünk. Hogy ezt eddig is tudhatuk, hisz Jézus erről tanít nap mint nap? Igen, igaz! De akkor miért nem vagyunk képesek megtenni ezt sokszor?

Kell a segítség! Kell ez a mentálhigiéné képzés! Isten kezéből áldásként

A Hanván megszervezett tanfolyam résztvevői

eredményesebb végzésében. A gyerekek a hittanórákon aranyosabbak, talpraesettebbek, odafigyelnek, jókedvre derítenek, és különös, hogy egyre kevesebbet bosszantanak. A gyülekezeti tagok is egyre megértőbbek; érthetőbbek a kételyeik, a félelmeik. Az emberek általában jobbak, értékesebbek és szerethetőbbek. Megváltott a világ? Nem, csak minden a helyére került a fejünkben, szívünkben. Mi vál-

vettem el ezt a két és fél év tanulást, ami segít hitesebb, felkészültebb, megértőbb tanítványnak lennem. Jézus szereti a felkészült tanítványokat. A felkészült, szószéken bizonyosságot tevő szolgát, a hittanórásra és az ifi bibliaórásra felkészült

tanítványt, a rábizottakat felelősen, okosan segítő, terelgető pásztor. Minden szolgatársamnak ajánlom, hogy ismerkedjen meg mentálhigiénével – sokat segít. Aki nem hiszi, járjon utána!

„Mert mindenkinek, akinek van, adatik, és bővelkedni fog; attól pedig, akinek nincs, még az is elvételik, amije van” (Mt 5,29).

Blanár Gabriella

ma: *A felnőttképzés lehetőségei református egyházunk mai életében*), **Nagy Gábor** (Újszövetségi tanszék, téma: *A hit fogalma a Zsid 11 szerint*), **Rácz Jolán** (Gyakorlati teológiai tanszék, téma: *Az egészségében akadályozott ember hitéletének és lelkigondozásának specifikumai, különös tekintettel az értelmi akadályozottságra*).

A karon 2010. augusztus 30-án az alábbi harmadéves doktoranduszok védtek meg disszertációjukat és lettek jogosultak a PhD tudományos fokozat használatára: **Semseiné Késmárky Ágnes** (Gyakorlati teológiai tanszék, téma: *A szimbólumok lelkigondozó hatása az üdvtörténetben, s jelentőségük a család lelkigondozásában*), **Somogyi Alfréd** (Gyakorlati teológiai tanszék, téma: *Törvénykezés és törvényalkotói tendenciák és azok okai a Szlovákiai Református Keresztény Egyház és jogelődjeinek jogrendjében*) és **Tanító Péter** (Újszövetségi tanszék, téma: *Krisztus fel-támadásának eszkatológiai dimenziója*). Ünnepélyes diplomaosztójukra 2011-ben kerül sor.

Öllös Erzsébet

Felvételik, doktori munkák megvédése

A Selye János Egyetem Református Teológiai Karára a 2010. augusztus 26-án lezajlott felvételi vizsgák nyomán a következő személyek nyertek felvételt: **Antal Tünde** (Bibarcfalva), **Dániel Zsuzsanna** (Szék), **Demjén István** (Székesfehérvár), **Fekete Erzsébet** (Kunszentmiklós), **Hosszú Rita** (Apácaszakállas), **Hrotkó Erika** (Budapest), **Lénárt Tibor** (Monor), **Marci Mária** (Bodrogszerdahely), **Ménessy Magor** (Zernest), **Sipos Béla** (Szalárd), **Szegedi Gergely** (Cegléd), **Váradi Ákos** (Szöny) és **Veszelyszky Angelika** (Apácaszakállas).

Ugyanezen a napon voltak a felvételik a nagydoktori és kisdoktori képzésre is. Nappali tagozatos PhD-képzésre felvételt nyertek a következő lelkészek: **Batta István** (Rendszeres teológiai tanszék, téma: *Spiritualitás. A misztika mai újráfelfedése és annak reformátori nézet szerinti értelése*), **Erdélyi Anita** (Gyakorlati teológiai tanszék, téma: *A németországi Jugendkirche-Projekt*), **Szénási Szilárd** (Vallástu-

domány- és filozófiatörténeti tanszék, téma: *Sigmund Freud és a vallástörténet*), **Varga László** (Újszövetségi tudományok tanszéke, téma: *„Szarkusz” és „szóma” Pál leveleiben*). Levelező tagozaton pedig a következő személyek kezdték meg doktori tanulmányaikat: **Bándy György** (Egyháztörténeti tanszék, téma: *Comenius és Magyarország*), **Karvansky Mónika** (Egyháztörténeti tanszék, téma: *A református egyház szerepe az ausztriai magyar menekültek és kivándoroltak gondozásában 1945-től napjainkig*), **Sinerva Seppo** (Rendszeres teológiai tanszék, téma: *A keresztényiség viszonya a teokráciához*), **Tóth Andrea** (Újszövetségi tanszék, téma: *Bábel tornya építésének története*).

A rigorózus (kisdoktori) képzésre (ThDr.) felvételt nyert hallgatók: **Bóna Zoltán** (Újszövetségi tanszék, téma: *„A jó király és a rossz király”, a deuteronómiai történetírás politikai teológiája és az európai politika erkölcsi háttere*), **Kendi Csaba** (Gyakorlati teológiai tanszék, té-

2010. július 31-én a tizenöt éves Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata Balatonfenyvesen tartotta jubileumi ülését, amely a Magyar Népfőiskolai Collegium konferenciájával együtt valósult meg. Az ülésen emléklapokot vehettek át olyan személyek, akik hűségükkel a világ félszáznyi országába szétszóródott magyar reformátusság egységét munkálták.

A nyitó áhitatot Szabó Sándor ügyvezető elnök (USA) tartotta a *Mt 20, 32; Jón 3,1–2.4–6.10, Hab 2,1–4* alapján, melyben bűnbánatra és buzgóbb imádkozásra ösztönzött. Erdélyi Géza lelkészi elnök beszámolójában rámutatott: az MRETZS fenntartásához a nagy egyházkerületek nem járulnak hozzá, viszont örvendetes a kisebb egyházak példás áldozatvállalása a tagdíj befizetése terén. Úgy vélte, az utóbbi nyolc év mesterségesen előidézett problémái ellenére eredményes a szervezet munkája. A Generális Konvent munkáját az MRETZS nem akadályozza, sőt várja a kézfogást, és készen áll az együttműködésre.

Szabó Sándor szólt az énekeskönyvről, a korálkönyvről és a többi korábbi kiadványról (atlasz, falinaptár, versgyűjtemény stb.), szorgalmazta az interneten való pontosabb megjelenést és az Országos Református Lelkészegyesülettel való kapcsolattartást.

Balatonfenyves Az MRETZS jubileumi üléséről

Tóth Miklós alelnök az énekeskönyv elorzott anyaga kapcsán elmondta, hogy az ügy ideiglenesen nyugszik. A magyarság utolsó fellegvárának a református egyházat nevezte, de gondolati váltásra van szükség, mert az egész világ mozgásban van.

Szabó Sándor püspök áhitat közben

Kis Boáz titkár beszámolójában említette az MRETZS-nek a sajtóban való megjelenését: úgy látta, a hallgatás fala áttörésben van. Tudatta továbbá, hogy az MRETZS bejelentkezett felvételre a Grand Rapids-ben létrehozott új világ-szervezetnél, a Református Egyházak Világközösségénél. Az eddigi kiadványok

után – közülük legfrissebb a szervezet megalakulása 15. évfordulóján az ülésre megjelent jubileumi, *Reménységgel a jövő felé* című kötet – megemlítette, hogy folyik a munka a lelkészi kézikönyvön, illetve amerikai megkeresésre készül egy olyan kötet is, amely a magyar reformátusokat mutatná be a nagyvilágban. A titkár előterjesztésében a közgyűlés elfogadta a tavalyi év zárszámadását, illetve az idei év költségvetését is.

Az ülés végén a jelenlevők egyperces néma felállással tisztelgetek a július 27-én elhunyt Tüski István hollandiai lelkipásztor emléke előtt.

Csúry István királyhágómelléki püspök Erdélyi Gézától átveszi az emléklapokot

–akk–

a résztvevő tíz felvidéki lelkipásztor nevében is írhatom, mi szárnyakat kaptunk!

Nem azért (de talán egy kicsit azért mégis), hogy a többi lelkipásztor bosszankodjék, hogy nem vett részt, hanem azért, hogy legközelebb biztos eljöjjenek, egy kis ízelítő a témákból: *Kreatív közösségteremtés (Bölcsföldi András), Drámapedagógiai műhely (Cs. Szabó Sándor), Tábor-szervezés (Daxner Tamás, Püski Lajos), Átmenet a gyülekezetbe (Fodorné Ablonczy Margit), A pubertáló család dinamikája (Hézszer Gábor), 10–12 évesek, a Biblia és a gyülekezet (Kustár Gábor), Az énektanítás szempontjai (Lazsádi Ákos), Ifjúsági munka vidéken (Lovász Krisztián), Élménypedagógia (Surnyi Zoltán), Kreatív közösségteremtés (Szászi Andrea), Mit tehet a nevelő, ha valóban formálni akarja a személyiséget? (Uzsálné Pécsi Rita).*

Nem soroltam fel mindenkit, nem akarom tovább fájditani a szíveket, de remélem, az MRE Ifjúsági Irodája szervez még ilyen igen áldott, nagyon jól előkészített *Konfi+* konferenciát (ahol a határon túliak ráadásul nagyon kedvezményesen vehetnek részt).

És akkor gyerünk, szárnyaljunk magasba, az Úr felé, ne csak mi, hanem velünk együtt a konfirmációs korosztály is!

Blanár Gabriella

Berekfürdő Szárnyakat a konfirmándusoknak!

Mégpedig lelki szárnyakat kellene növeszteniük a konfirmációs oktatás folyamán a fiataloknak, nem pedig gyülekezetből, egyházból kirepülő szárnyakat „ragasztanunk” a hátukra. Eszünkbe jutott már, hogy megnézzük a másik oldalról a sajnos kudarcokban gazdag konfirmációkat, hogy talán mi vagyunk a hibásak, nem pedig a „justa, hitetlen, nemtörődöm” új nemzedék? Mi is neveztehetünk lustának, hogy látjuk, hogy évtizedek óta repülnek

toztatunk a módszereken, hozzáálláson. Nemhogy ötven, de már öt éve is mások voltak a fiatalok, mint ma!

Egy remek háromnapos konferencián vehettünk részt Berekfürdőn augusztus 22-e és 25-e között, ahol annyi módszerrel, lehetőséggel, ötlettel, probléma mögé nézéssel ismerkedhettünk meg, hogy méltán nevezhetjük ezt a bőség zavarának. De nem megcsömörlöttünk ám, hanem inkább étvágyat kaptunk arra, hogy ezeket

A felvidéki résztvevők (balról: Dobai Sándor, Blanár Erik, Blanár Gabriella, Tarr Ferdinánd, Tarr Ivett, Tatár István, Süll Tamás, Kiss Miklós, Molnár Éva és Molnár István)

ki a fiatalok, és nem a hit útjára, hanem el messze az egyháztól (*el innen, és minél hamarabb felejtjük el azt a két év oktatást, amiben részt vettünk*), és semmit nem vál-

felhasználjuk, beépítjük a tanítási módszerekbe, átgondoljuk, hogy amit eddig tettünk, az miért nem volt áldott, mi az, amit nem csináltunk jól. Azt hiszem, hogy

Kassa

A napközis tábor a gyülekezetet építette

Kassán az idén gyülekezetépítő napközis tábort szerveztünk. Negyvenkét gyermekkel indultunk neki naponta a programoknak, amelyek fő célja az Istenre figyelés volt. Józsué könyvének történeteiből merítettünk üzenetet, tanácsot életünk nagy döntéseisehez, hogy felkészüljünk az életre, a boldogság megtalálására, hisz Istennek az a célja, hogy boldogok legyünk.

Boldogulásunk pedig az ő parancsainak megtartásában rejlik, aki életszabályokat adott a boldog élethez. Józsuének személy szerint is megparancsolta: „Csak légy igen bátor és erős, őrizd meg, és tartsd meg azt a törvényt” (Józs 1,7–8a).

A reggeli – gyerekek számára is érthető – elmélkedések után minden napra volt sok foglalkozás, érdekesség, és minden nap új helyeken kirándulhattunk. Kiemelkedő nap volt, amikor a Kassai Állami Színház operaénekese, **Galovics Róbert** vállalta a gulyáslevesfőzést; a gyerekek örömmel sertepertéltek körülötte, tisztították a zöldséget. A „kémek” felderítő útja Kassa belvárosában volt, ahova a nemzetségek szerint beosztott csapatokat a kassai cserkészek vezetője, **Bánó Gergely** Józsuének öltözve indított el, majd értékelt ki. De volt érdekes elsősegély- és

környezetvédelmi előadás, korongozás, vizeslufi-dobálás.

A szombati napon egy nagy (85 fős) családi szalonasütés volt ijáskodással egybekötve, ahol a gyerekek és szülők összemérhették erejüket. A nap azzal kezdődött, hogy **Orémus Zoltán** esperes összefoglalta a heti üzeneteket, majd minden „törzs” nevet kapott és vezetőt választott, akik egy-egy emlékkövel a kezükben fogadalmat tettek, hogy az Urat szolgálják. Megható színfoltja volt ez az egész hétnek, amit Isten kegyelméből minden baj nélkül tölthetünk el. Az aranyigetanusulás sem maradt el, sem pedig az esti misziós történet, ahol is

Patricia St. Jones író nő életéből merítettünk sok bizonyosságot, hogy Isten ad erőt a szolgálathoz, ha rá figyelünk.

A pszichológia azt állítja, hogy az a gyerek, aki tud tudatosan rosszat elkövetni, az tudatosan képes a jó döntésre is. Ennek a ténynek a birtokában és annak a missziói parancsának engedelmeskedve, amit a *Zsolt 78,6–7*-ben olvashatunk, hirdettük az idén is a gyerekek között az evangéliumot. Öröm volt, hogy a gyülekezet tagjai is részt vettek a reggeli és esti alkalmakon, a vasárnapi záró istentiszteleten pedig együtt tanulhattunk a heti énekekből.

Sok – Isten előtt ismert – munkatárs munkája által lett gazdag a napközis tábor, amely családias, gyülekezetépítő – és hisszük, hogy Istentől megáldott – volt.

–**fp**–

Augusztus 22-én a pozbai református gyülekezet a felújított templomáért adott hálát.

A templomszentelési szolgálatot Fazekas László püspök végezte. A lecserélt tető alatt belülről felújított templomra nagyon ráfért a külső javítás is, hiszen a falon kiütő nedvesség nagyon csúfította a szent hajlék oldalát. A szigetelőanyaggal való vakolás, fehérre festés után, megújulva fogadta az ünneplő gyülekezetet a pozbai reformátusság 225 éves otthona.

Hirdeti, hirdesse sokáig magyar református kegyességünket, fogadja a hozzánk látogató idegent!

Tóth Árpád

A Börtönlelkészek Nemzetközi Szervezetének VI. világgyűlése Stockholmban került megrendezésre 2010. augusztus 20-a és 25-e között. A konferencián háromszázhusz börtönlelkész vett részt a világ hatvankilenc országából. Egyetemes Egyházunkat és egyben Szlovákiát **Antala Éva** nagyölvedi lelkipásztor képviselte ezen alkalmon, melynek mottója az „*Elfeledett emberek*” volt.

A naponkénti plenáris üléseken előadások hangzottak el. Többek közt az emberi méltóságról, az emberi jogok védelméről, a kisebbség körében

Stockholm

Börtönlelkészek VI. világgyűlése

végzett börtönlelkészi szolgálatról. Természetesen csoportos beszélgetéseken is alkalmunk nyílt bővíteni az ismereteinket, más országok, kontinensek büntetés-végrehajtási rendszerét megismerni. Szó volt például a csecsemők és gyermekek, valamint a nők helyzetéről a börtönben, az emberkereskedelemtől és prostitúcióról, a mentális egészség megőrzéséről, jogi kérdésekről, a börtönökben történő teológiai képzésről, a felekezetközi börtönlelkészi szolgálatról, valamint a fogva tartás lehetőségeiről.

Regionális ülésre is sor került két alkalommal, amikor a kontinensek külön tárgyalták meg az őket érintő legfontosabb kérdéseket, és megválasztották képviselőjüket a szervezet világgyűlésébe (európai részről a németországi **Martin Fabert**). Az utolsó napon sor került a világszervezet elnökének a megválasztására is: e tisztségben a svédországi Birgitta Wimberget **Dwight Cuff** váltotta.

A világgyűlés résztvevői zárónyilatkozatot fogalmaztak meg, melyben mindnyájan felszólítottunk, hogy töltsük telhetően tegyük meg mindent annak érdekében, hogy ne börtönökkel kelljen építenünk, hanem Isten országát munkálhassuk.

A konferencia megszólíthatta azokat a börtönlelkészeket is, akiknek elszigetelten és magányosan kell végzeznük a szolgálatukat. Csodálatos lehetőség volt számunkra, hogy álmainkat másokkal is megoszthattuk, Istent együtt dicsőíthettük – bármelyik országból, nemzetből, kultúrából, egyházból jöttünk is.

Antala Éva

Csallóközarányos

Újra zeng az orgonaszó

Több mint féleves aprólékos és alapos munka előzte meg az ünnepnapot, melyre 2010. augusztus 28-án került sor a csallóközarányosi református templomban. **Ifj. Galla József** orgonaépítő- és restaurátormester, valamint segítőtje, édesapja, nemegyszer késő éjszakáig dolgoztak, hogy a sok évtizedes szennyeződéstől és rongálódástól megszabadítsák az értékes hangszert.

Öt évvel ezelőtt született meg a gondolat egy (azóta már elhunyt) társunkban, hogy a református templom orgonáját restaurálni kellene. Az alaptőkét oda is ajánlódta az egyháznak. A gyűjtés azóta folyt, de a nagy összeg csak nem akart összegyűlni. Mígnem egy nagylelkű aszszonytestvér bőkezű adománya meggyorsította az eseményeket. Megmozdult a presbitérium, egyszerű emberek is kisebb-nagyobb felajánlásokat tettek a cél érdekében. Az utolsó munkafázisban 10–15 ember aktivizálódott, akik részmunkákat vállaltak, adományoztak és a vendégváros asztal esztétikai és tartalmi részével is foglalkoztak. A templomot is új fehérbe öltöztették: idényvirágokkal díszítve, protestáns egyszerűséggel.

Öszinte szeretettel és lelkesedéssel jöttek a magyarországi Göd képviselői, élü-

te, a közeli lelkészek, a katolikus vendégek és a zsidó hitközség képviselői is. Az istentisztelet egyik fénypontjaként egy-

A megújult hangszer és az ünneplő közösség

dai minden hallgatót megérintettek. A gödi vendégkórus kellemes hangvétellő énekléssel emelte az istentisztelet színvonalát. Tagjai közt voltak régi barátaink, egykori lelkészünk, Kóczán Mór unokája, és egykori kántortanítónk, Vízváry Vilmos unokája, akik mindig szívesen jönnek „haza”. És jöttek sokan máshonnan – haza. Itt voltak az ácsi gyülekezet küldöt-

te, a közeli lelkészek, a katolikus vendégek és a zsidó hitközség képviselői is. Az istentisztelet egyik fénypontjaként egyházunk gondnoka mély tisztelettel köszönte meg aszszonytestvérünk nagy értékű adományát, aki szerényen válaszolt: „Köszönöm az Úrnak, hogy lehetőséget adott nekem, hogy ezt megcselekedhettem és megcselekedtem.”

Az orgonát lelkészünk, **Tanító Péter** avatta fel és áldotta meg. Kellemes borzongás futott végig a gyülekezeten, amikor ifj. Galla József és ifj. **Szotyori Nagy Gábor** orgonaművész Liszt Ferenc művei által megszólaltatta az orgona összes regiszterét – a fuvalahangtól a legmélyebb basszusig.

A szeretetvendégségen a határon túli magyarság egy kis közössége (Erdélytől Magyarországon át a Felvidékig) adott találkozózt egymásnak, s példát barátságból, összefogásból és az adakozás örömeiből.

Hegedűs Katalin

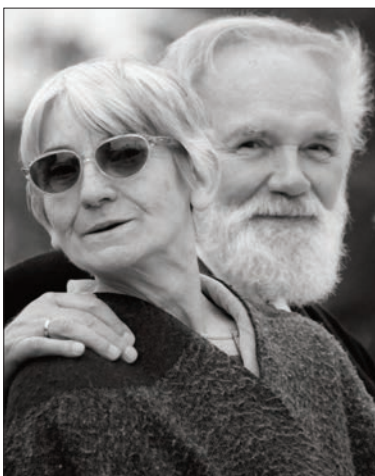
A zsóri református gyülekezet nem tartozik a Gömöri Református Egyházmegye legnagyobb gyülekezetei közé. Tagjai Isten kegyelméből mégis nagy munkát végeztek el, hiszen megújult a csaknem másfél évszázados templomuk.

A gyülekezet gondnoka, Csizmadia Zoltán (aki egyben a polgármester is) elmondta, hogy az 1872-ben épült templom tetőszerkezetét 2008-ban sikerült felújítani, és 2009-ben a külső festés is elkészült.

Isten áldása legyen azokon, akik munkálkodtak a templom felújításán, a gyülekezet lelkipásztorán és tagjain, és református anyaszentegyházunk életén!

Nagyné Révész Andrea

KONCSOL KATALIN (1940–2010)

Tizennyolc évig küzdelmesen hordozott betegség után június utolsó napján pozsonyi otthonában „elment Jézusához” Koncsol Lászlóné szül. Nagy Katalin.

Egyházunk tiszteletbeli főgondnoka hitvesének földi életpályája a Gömör megyei Guszonán indult, ahol 1940. augusztus 4-én meglátta a napvilágot. Gyermekkorát a Nógrád megyei Persén töltötte, nagycsaládban, hiszen öt testvér mellett nőhetett fel. A füleki magyar gimnáz-

ium után a fővárosba vezetett az útja, a pedagógiai főiskolára, és kisebb kitérők után (tanítóskodás Felleden, Harkácson, Szencen) ez a város lett élettervé, a Duna utcai magyar iskola pedig a hivatása kiteljesedésének színterévé. Itt vívta ő is férje közéleti küzdelmeit, aki később a felesége gyógyulásáért kifejtett óriási erőfeszítésekkel „törlesztett”.

Végző nyughelye a komáromi református temetőben lett, ahol július 7-én ökumenikus gyászszertartáson búcsúzott tőle hitvese, két gyermeke, hat unokája és a végtisztességtevő gyülekezet. Erdélyi Géza nyugalmazott püspök igei szolgálatában kiemelte: az elhunyt „már kora gyermekségétől fogva rajongva szerette Jézust, hite által biztos volt abban, hogy Megváltója szüntelen vele van, és ezt sokszor kifejezésre juttatta”. Bozay Krisztián balonyi plébános, iskolaesperes az elhunyt családjában megvolt katolikus értékek alapján szólta a gyászolókhöz. A siri liturgiát kiegészítette egy énekkari szám és Faragó Laura éneke.

„Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg” (Jel 14,13b).

–kis–

Evangélikus rendezvények. Június 30-án Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök részt vettek a Szlovákiai Evangélikus Egyház zsolnai zsinata összehívásának 400. évfordulója alkalmából a Zsolnai Nemzeti Színházban szervezett ünnepségen. Az alkalmat Ivan Gašparovič köztársasági elnök is megtisztelte jelenlétével. Július 5-én mindketten részt vettek a Szlovákiai Evangélikus Egyház Nyugati Egyházkerülete hagyományos kerületi napján, amelyet Cirill és Metód napja kapcsán a berencsi vár tövében szerveztek meg. A Szlovák Rádió által egyenes adásban közvetített ünnepségen rövid köszöntőt mondott egyházunk püspöke is.

Lelkészi jubileum. Július 18-án a zsigárdi gyülekezet 60. születésnapja alkalmából köszöntötte lelképásztorát, Iván Istvánt. Az igehirdetés szolgálatát Fazekas László püspök végezte.

Coetus Theologorum. Július végén a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara szervezte meg a Kárpát-medencei református teológiák tanárainak szokásos évi konferenciáját.

Ökumenikus istentisztelet. Augusztus 19-én a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa meghívására Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök részt vett az államalapítás ünnepe alkalmából az ökumenikus tanács templomában, Budapesten tartott istentiszteleten.

Doktorok Collegiuma. A Magyarországi Református Egyház tudományos testülete, a Doktorok Collegiuma nyári ülését Pápán tartotta. Az augusztus 23-ai nyitónapon jelen volt egyházunk püspöke is.

Ünnepi fogadás. A Magyar Köztársaság szlovákiai nagykövete, Heizer Antal augusztus 23-án a pozsonyi Bonbón Szállóban adott fogadást a magyar nemzeti ünnep alkalmából, amelyen egyházunkat Fazekas László püspök képviselte.

Németországi jubileumi zsinati ülés. Szeptember 3-a és 6-a között Fazekas László püspök és Rákos Loránt zsinati tanácsos képviselte egyházunkat a Rajnai Evangélikus Egyház zsinatának ünnepi ülésén.

Köszönetnyilvánítás

A Diakóniai Központ nagy örömmel és hálaadással fogadta, hogy az egyházközösségeinktől és magánszemélyektől az árvízkarosultak megsegítésére 15 443 euró gyűlt össze. Az adományt a Diakonia Reformata nonprofit szervezet igazgatótanácsa egy erre a célra összehívott gyűlésen osztja majd szét az egyházmegyékből beérkezett kérelmek, jelentések alapján. Istenünk tegye áldottá a jószívű adakozók életét és az adomány felhasználását, hogy valóban az ő nevére szálljon dicséret!

Szabó Annamária

sén Duisburgban (*egyházunk köszöntése a 3. oldalon olvasható – a szerk. megj.*), mely az 1610 szeptemberében tartott duisburgi zsinatra való emlékezés jegyében zajlott. Akkor harminchat lelkész és presbiter találkozott, és a kálvini tanítás alapjait elfogadták a református egyházak életét meghatározó zsinat-presbiteri rendet.

Lelkészeiktatás. Szeptember 12-én Nagy Ákos Róbert gömöri esperes beiktatta hivatalába a harmaci gyülekezet megválasztott lelképásztorát, Szökéné Orémus Zsuzsannát. Az ünnepi istentiszteleten igehirdetéssel szolgált Fazekas László püspök.

Lelkészegyesületi közgyűlés. A Szlovákiai Magyar Református Lelkészegyesület szeptember 15-én Kassán tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen Fazekas László püspök szolgált áhítattal. Mivel mindössze tizenketten voltak jelen, a tisztújítás el lett halasztva egy tavaszi időpontra.

Látogatás a kassai szlovák gyülekezetben. Fazekas László püspök szeptember 15-én meglátogatta a kassai szlovák gyülekezet lelképásztorát, aki megmutatta neki azt a telket, amelyen templomot szeretnének építeni. Utána találkozott a gyülekezet gondnoknőjével is, aki beszámolt a terveikről és elképzeléseikről.

Püspökeiktatás Amerikában. Szeptember 18-án Fairfieldben beiktatták hivatalába a Kálvin Egyházkerület májusban – három évre – megválasztott új püspökét, a nagybalogi származású Poznán Bélát. Az újdonsült püspök prágai teológiai tanulmányait követően Györkén szolgált, majd házasság révén került az USA-ba. Ott legelőbb New Yorkban volt lelképásztor, jelenleg Fairfieldben szolgált.

Internetes könyvesbolt. Izsmán Jónás ipolysági lelképásztor internetes keresztyén könyvesboltot nyitott, amely a következő címen érhető el: www.magveto.sk

Királyhágómelléki választások. Testvér-egyházkerületünkben már megújultak a presbitériumok és az egyházmegyei testületek, de a legfelsőbb szintű egyházi vezetők megválasztása még hátra van. Az

A XLI. Szenci Molnár Albert Napok műsorából

Október 14-én (csütörtök) 19 órai kezdettel a szenci Szent Miklós-templomban Sebestyén Márta ad koncertet.

Október 15-én (péntek) a rétei református templomban 18 órától, október 16-án (szombat) 15.30 órától pedig a jókai református templomban Dévai Nagy Kamilla és az általa alapított Krónikás Zene- és diákjai előadják *Krónikás ének a szeretetről* című műsorukat.

egyházkerületi tisztújításra október 22-én kerül sor, akkor ülésezik a választói közgyűlés. A püspöki tisztségre Csúry István jelenlegi püspök és Csernák Béla bihari lelképásztor fogadta el a jelölést.

Diakónusok a Zsinat ülésén. Egyházunk Zsinata november 4-e és 6-a között Hanván ülésezik. Nyitó istentiszteletén a rimaszombati református templomban sor kerül azon önkéntes diakónusok szolgálatba állítására, akik elvégezték a Diakóniai Központ által szervezett tanfolyamot.

A Pátria rádió protestáns műsorai:

Október 17-én 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásának témája a páskabarány és a kovásztalan kenyér elrendelése a zsidó nép számára. Erről Balázhé Poznán Edit györkei lelképásztor szól a hallgatókhoz.

Október 31-én 8.05-kor a Világosság evangélikus műsorral jelentkeznek. Bándy György, a pozsonyi Comenius Egyetem Evangélikus Teológiai Kara Ószövetségi Tanszékének vezetője a reformációval kapcsolatban szól igehirdetésében a hallgatókhoz. Szeverényi Jánossal, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkészével pedig a megtérésről beszélgetünk.

November 14-én 8.05-kor a Világosság fő témája a tizedik csapás, vagyis az egyiptomi elsőszülöttek megölése. A bibliai eseményt Parti Tibor szeszta lelképásztor hozza közelebb a hallgatókhoz.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 12.05.

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László
Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkési hivatalokban.
Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:
930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk
Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely
ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09